

Mongoni Manza ka Yeso beyo
Yuani
okpikaga ndi mino
Likpamuka la mambwa

Mongoni Manza nimo atutumbwa beyo ka Yuani okpika ndi nima. Atumbulaga ndi makpamuka mi nimo Yeso agya ndi ka litombu wana, mutuu mi nimo ura ndi bambanzu, kukwaku na pupo ka Yeso ka mbuka. Yeso a ndi kabikyaga Mongoni Manza no ngu yasi, anohukuso bokolofu, anokpumyo mambengi ma bunye, anagya makpamuka mambanga-mbanga mudingi nimo okitogi yimibo ka bambanzu.

Kitabu yi niyi kegu mudongoni na niyo Matayo ikani Maliko ikani Luka okpika ndi. A beyo, Yuani akasima be batu bi nibo ukpikilya ndi kitabu yi niyi sibatuu bakitabu nibayo Matayo, Maliko ikani Luka bokpika ndi. Bibo goni likpamuka li nilo Yeso atumbulaga ndi kuso yi na nilo agya ndi. Katumbulagagu bata makpamuka mi nimo Matayo, Maliko ikani Luka batumbulaga ndi ibu.

Ka mupanganagi ma kitabu yi niyi, Yuani owonisila be Yeso ni wani. Abikya ndi be a Munzina ko Kunzi mo odoku ndi kunu ka litombu kaiita mambanzu. Yeso agya ndi makpamuka mudingi mambanga-mbanga nimo okitogi yimibo ka bambanzu, kye sibi be a Ngama ninu Kunzi apunaga ndi kambwa aka, abikya be iyi no uhukuso ndeke bambanzu.

Ko ngbingo ka Yeso, bambanzu ba ndi bakigbananaga: bemoti-bemoti babinikyanatu Yeso kye bobingisyatu ndi be a Miko-Kunzi. Batu bagogo bamuya ndi, banabikya be a mutu ka Mumuyoniso, na okwononi be bamwi. Yuani akabikya be: «Luki limoti, bokpika ndi nimana kye mabinikyani be Yeso ni Masiya, Miko-Kunzi. Makabinikyana beyo, minisana na obili pisi ko lino kaki.» Yuani 20:31.

Yigbananaga ya kitabu yi niyi:

Kobibiso Muzina 1:1-18

Yuani-Mubatizai akabikyaga Mongoni Manza 1:19-34

Yeso akaupunaga babifya kaki ba mambwa 1:35-51

Yeso ogyini nganga madifa na ika makrumuka mi nimo akaumbaga bambanzu 2:1-12:50

Poso wa mulifo ka Yeso ka litombu, kasombiso, na kukwaku kaki 12:1-19:42

Yeso opupini ka mbaku 20:1-10

Yeso upupilyini babifya kaki 20:11-21:25

Yeso-Kilisito ni Muzina ko Kunzi

¹ Ka mupunganagi, kambwa Kunzi kagya obili, Muzina a kuwa ndi wa. Muzina a ndi pa imoti no Kunzi. Muzina a ndi Kunzi bikpe.

² A beyo, Iyi a ndi pa imoti no Kunzi ka mupunganagi.

³ Kunzi agya ndi makrumuka masi pisi ka muzina aka, kegu no luki gutugu limoti aka nilo kigyonosagu ndi pisi ka muzina.

⁴ Obili opupa ndi ka Muzina. Obili yi nino upaga bambanzu bungbanganya.

⁵ Bungbanganya bi nibo anzegge ko biti, luki limoti biti kahumagu ndi.

⁶ A ndi na mutũ bemoti nino Kunzi atikoku ndi. Mutũ yi nino ina ndi be Yuani*.

⁷ Odoku ndi abe demũ wa bungbanganya bi nibo kye bambanzũ basi babinikyani bungbanganya pisi ka mutũu kaki.

⁸ Iyi bikpe kegũ ndi bungbanganya, luki limoti, odoku ndi kaiko demũ wa bungbanganya bi nibo.

⁹ Bungbanganya bi nibo a nibo ba lingũũ. Odoku ndi ka obili kauzigo batũ basi.

¹⁰ Munzina a ndi ka obili. Kunzi agya ndi obili pisi ka munzina mi nimo, luki limoti, batũ ba obili bakamibagu ndi.

¹¹ Munzina odoku ndi kũ kabũ bikpe, luki limoti, ni bava-kukaki bakatilyigu.

¹² Luki limoti, batũ bemoti-bemoti batilyatũ ndi, babinikyana. Nibo babinikyana ndi, upá kũwa ngu kaiko bomiko Kunzi.

¹³ Batũ bi nibo bakibukutagu abe bomiko Kunzi pisi ka bangu, ikani ka nzuyi, ikani beyo bambanzũ bibukutaga mino, luki limoti bibukuta no Kunzi.

¹⁴ Mutũ yi nino ba ndi kamaka be Munzina no iita ndi mumbanzũ. Mumbanzũ yi nino odoku ndi kaiko luga kusu, otumini na iziyũ na lingũũ bidũ. Tina ndi ibiba kaki, ibiba yi niyũ Kunzi apá ndi Mikaki wa bemoti.

¹⁵ Yuani no a demũ kaki, atũbilagatũ ndi be: «Na ndi kanzina ko bulya kaki ngbingo yi nino nabikya ndi mino be: <Mutũ yi nino akodoku

* 1:6 1:6 Iyi ni Yuani-Mubatizai.

kumbuso kami a mutũ mudingi kũgũbe kũkitaga. A bũyo, kambwa wa kibũkũta kami, iyi a kũwa ndi wa.»

¹⁶ Ibusu basi tinisanatũ ndi na iziyo kaki, totumaga ndi basi na bũbunga kaki bakũpũ kakitanaga.

¹⁷ A bũyo, Kunzi apá ndi Mutũũ pisi ka Musa, luki limoti, iziyo na lingũũ odoku ndi pisi ka Yeso-Kilisito.

¹⁸ Mũmbanzũ gũtũgũ bẽmoti aka kanaminigũ Kunzi. Luki limoti, mutũ yĩkaka ninũ atimibisisa ndi Kunzi ni Mikaki wa bẽmoti. Iyi miki yi ninũ a Kunzi, ikaga pa imoti no Kunzi.

Yuani-Mubatizai akatũmbũlaga niyo ina ndi no miso

(Matayo 3:1-12; Maliko 1:1-8; Luka 3:1-18)

¹⁹ Mutũmbũlagi ka Yuani-Mubatizai nima ng-bingo yi ninũ Bayuda batikilyoku ndi mino bokumu na Balawi kotukyoku ka Yelusalema kamuusa bũ: «Iwe ni wani?»

²⁰ Yuani kanganyagũ ndi, luki limoti, osikisya ndi bingbanganya kambwa ka batũ basi bũ: «Nakegũ imi Kilisito.»

²¹ Bamuusa ndi bũ: «Wa nekĩ wani? Iwe ni hliya?» Yuani usikisya ndi bũ: «Kali, nakegũ imi iyi.» Bamuuso bata ndi bũ: «Wa mugyalandũ?» Iyi aka bũ: «Kali.»

²² Kũwa wa, babikya bũ: «Iwe se kũwa ni wani? Tĩbikya kyẽ okwononi tigi kausikisyo batũ ni bũ batitikiku. Wa piyẽ kabikya bũ ko bulya kakũ bikpẽ?»

²³ Yuani usikisya kũwa ndi bũ: «Imi ni mutũ yi ninũ akatũbilaga ka isa bũ:

«Nononi pisi ka Mombukwono-dosu,»
 mūdōngōni bēyō mugyalandū Isaya abikya ndi
 mino.

²⁴ Bafalisayo batū ndi gōni luga ka batū niḅo
 butikoku ndi ka Yuani.

²⁵ Bamuusa ndi bē: «Kika neki ni wakegū
 Kilisito, ikani Iliya, ikani mugyalandū, ko bulya
 iki yō wo mino kobotiso?»

²⁶ Usikisya ndi bē: «Imi, nakamubotiso no liḅo.
 Luki limoti, atu na mūtū bēmoti luga kunu ninō
 makamibigū.

²⁷ Mūtū yi ninō akodoku kumbuso kami. Imi,
 nakokwononigū gutugū kakūla ligi ya bēkpakū
 kaki aka.»

²⁸ Masi nima akitanaga ndi ka Betania,
 kusyakū wa Yolodani, kū Yuani obotisaga ndi
 mino.

Yeso ni Mikya-Kōndōlo ko Kunzi

²⁹ Būgalo bi, Yuani amina ndi Yeso ni an-
 odoku, abikya bē: «Mikya-Kōndōlo ko Kunzi
 ninō atumbaga būnyē ka bambanzū nimū.

³⁰ Na ndi kanzina kugū kaki ngbingo yi ninō
 nabikya ndi mino bē: «Mūtū yi ninō akodoku
 kumbuso kami, a mūtū mudingi kugbē kekita-
 ga. A bēyō, kambwa wa kibūkuta kami, iyī a kuwa
 ndi wa.»

³¹ Imi bikpē, nakamibogigū ndi. Luki limoti,
 nodoku ndi kobotiso no liḅo kye namibisisi na
 batū basi ḅa Izaleli.»

³² Yuani utumbulyaga ndi nilō ina ndi bē:
 «Nina ndi Limbengi-Lotu kosyoku kugū wa lisye
 mūdōngōni abe likpondi. Limbengi li nilō ika ndi
 kugū ka Yeso.

³³ Imi, nakegu ndi kamibo. Luki limoti, Kunzi ninɔ etikoku ndi kobotiso no libo, ebikya ndi be: <Winatu ndeke Limbengi-Lotu kosyoku na kaiko kugu ka mumbanzu. Mutu yi ninɔ nɔ obotisa na Limbengi-Lotu.>

³⁴ Ninatu ndi masi mi nimɔ, nakamutumbulyaga be iyi ni Miko Kunzi.»

Yeso upunogini babibya ba mambwa

³⁵ Na bugala bi, Yuani a mbeyi ndi bata wa aka wa pa imoti na babibya baba luga ka babibya kaki.

³⁶ Niyo amina Yeso kakitaga, iyi aka ndi be: «Mikya-Kondolo ko Kunzi nimu.»

³⁷ Niyo babibya baba bi nibo bukana likpumuka li nilo, bapunga ndi kabibya Yeso.

³⁸ Yeso oyikana ndi, umina ni banabibya, iyi aka ndi na ibu be: «Makakisa iki?» Basikisya be: «Labi, isi yi ni <Muwonisilo>, wikaga yani?»

³⁹ Usikisya ndi be: «Doniku, minat.» Bodoku ndi, baga kaina pa niyo a ndi mino, bika ndi na ibu na bugogo bi nibo. A ndi banda saa-kumi.

⁴⁰ Andilia ninɔ mamaki Simoni-Petele, a ndi bemoti ka batu baba bi nibo bukana ndi manzina ka Yuani na kabibya Yeso.

⁴¹ Inda mbeyi ndi ka mamaki beyo ka Simoni, abikyoku be: «Taminini bi Masiya», isi yi ni «Kilisito».

⁴² Kumbuso yi, inda kuwa ndi na Simoni ku ka Yeso. Yeso anda ndi Simoni bizumuuu, abikya be: «Iwe ni Simoni, mika Yuani. Bumakaga kuwa banu be Kefa†». Isi yo lino li nilo be Petele.

† 1:42 1:42 Kefa: A lino la Lilamee.

Yeso amokini Filipi ibũ na Natanaeli

⁴³ Na bũgala bagogo, Yeso a ndi wakitulya kaında ka Galilaya. Babangana kũwa ndi na Filipi, iyi aka na iyi bɛ: «Ibyeku!»

⁴⁴ Filipi a ndi mutũ wa gũdũ wa Betesaida kũ Andilia na Petele bibũkuta ndi goni ibũ mino.

⁴⁵ Kumbuso yi, Filipi babangana ndi na Natanaeli, abikya bɛ: «Taminini bi mutũ yi nino Musa okpikaga ndi mongoni kaki ka kitabu ya Mutũ, na nino bogyalandũ ko Kunzi bokpikaga ndi goni ko bulya kaki. Iyi ni Yeso wa Nazaleti, mika Yezefũ.»

⁴⁶ Natanaeli amuusa ndi bɛ: «Luki lanza akwananatũ goni kopupo ka Nazaleti?» Filipi asikisya ndi bɛ: «Dawini no.»

⁴⁷ Niyo Yeso amina Natanaeli ni anodoku, Yeso abikya ndi bɛ: «Muizaleli walingũũ nimũ. Kegũ mutũ wa bokoli.»

⁴⁸ Natanaeli amuusa ndi bɛ: «Wemibi liki?» Yeso asikisya ndi bɛ: «Kambwa gutũgũ Filipi kaũmaka, numinito bi. Wo bi kusili wa sibũkũso simoti bɛnɛ.»

⁴⁹ Natanaeli aka ndi bata na iyi bɛ: «Muwonisilo, iwe ni Miko Kunzi, iwe ni Ngama ka bomikya Bezaleli.»

⁵⁰ Yeso asikisya ndi bɛ: «Wobinikyonini kye nufikiyi bɛ numinito bi kusili wa sibũkũso? Winatũ banũ bata makpũmũka mũmbanga-mbanga kũgbɛ!»

⁵¹ Omotiloku bɛ: «A lingũũ, a lingũũ, nakamũbikya ambe, minatũ ndeke lisyɛ ni oukwikonini, bamalaika ko Kunzi banafaka, bonosyo kũgũ ko Mika-mũmbanzũ.»

2

Dumo wa nduwa ka Kana

¹ Kumbusa wa masye maba, dumo wa nduwa a ndi ka Kana, ku ka Galilaya. Amaki Yeso a ndi ku go ku.

² Bamaka ndi goni Yeso na babibya kaki ko dumo yi nino.

³ Niyo vinya osyo, amaki Yeso abikya ndi Yeso be: «Bambanzu bakegu bata na vinya.»

⁴ Luki limoti, Yeso asikisya ndi be: «Ye ma, nilo kusu na iwe ogwi bu? Ngbingo kami kanitulyonigu mbeyi.»

⁵ Amaki ubikya kuwa ndi bagya-ligubo be: «Gyoni masi nimo amubikya.»

⁶ Wa beyo, a ndi na bambike bayakrukru madia nibo bagya ndi na matamu. Kuso yi, Bayuda bobisaga ndi mino mobo nimo bibubisaga ndi nomu kabyenene na yigya kabu. Mbike yimoti akwanana ndi kaingyo balitele bayo libo banda miya yimoti*.

⁷ Yeso ubikya ndi bagya-ligubo be: «Tumisoni bambike bi niba no mobo.» Botumisaga ndi bikyekyee.

⁸ Kumbuso yi, ubikya ndi be: «Tugoni mino libo li nili, mapoku ngama wo dumo.» Bagya ndi beyo aka yo.

⁹ Ngama wo dumo akingila ndi libo li nilo ni iitini kuwa vinya. Kegu ndi kaibo be vinya yi nino apunya yani. Luki limoti, bagya-ligubo nibo batuga ndi libo, batu ndi ibu kaiba. Ngama

* **2:6** 2:6 balitele bayo libo banda miya yimoti: A mafongoni abe babido bakrukru kubukumuti.

wo dumo amaka k̄wa al̄k̄u yi nin̄o agya ndi nd̄wa,

¹⁰ iyi aka ndi na iyi b̄e: «Ko bulya iki ȳo wabuulyogi mino vinya wanza kadwe m̄oni b̄ubwan̄? B̄engeni basi b̄ap̄ungaga mbeyi kapá nin̄o wanza. Kumbuso yi, b̄akadam̄wa, b̄apá se k̄wa zalamba.»

¹¹ A likp̄um̄ka limbanga la mambwa nil̄o Yeso agya ndi. A ndi ka Kana, k̄u ka Galilaya. Yeso owoniso ibiba kaki, b̄ab̄ibya kaki b̄abinikyana ndi.

¹² Kumbuso yi, b̄aga ndi ka Kap̄elenaumu, ib̄u na amaki, b̄amamaki na b̄ab̄ibya kaki. K̄u b̄eȳo, b̄agya ndi masye makede aka.

Yeso akaukpumyo bambula ka Ndab̄u ko Kunzi (Matayo 21:12-13; Maliko 11:15-17; Luka 19:45-46)

¹³ Niyo ȳinga ya Pasika ka Bayuda a k̄wa ndi buwobi, Yeso ad̄aka ndi ka Yelusalema.

¹⁴ K̄u b̄eȳo, utakanya ndi bambanz̄u ka Ndab̄u ko Kunzi ni b̄an̄gaba b̄anḡombe, b̄ak̄ond̄o na bonzuwo. Bat̄u b̄ugomonyono buyi b̄a ndi ni b̄ikononini ka bamiza kab̄u.

¹⁵ Yeso agya ndi mufimbo no ligi, ap̄unga kaukpumyo bat̄u basi bi nīb̄o b̄a ndi ka Ndab̄u ko Kunzi, pa imoti na b̄ak̄ond̄o na b̄anḡombe kab̄u. Omisya ndi buyi ka b̄ogomonyono buyi, utindika bamiza bitigbo-tigbo.

¹⁶ Iyi aka na b̄ogobiso bonzuwo b̄e: «Tumboni masi nima wan̄, mokoitisonit̄oḡu ndab̄u ka Baba abe s̄ok̄o!»

¹⁷ Bab̄ibya kaki batamana ndi m̄ugele-gele nim̄o ikpikaga ka M̄obiso Motu b̄e:

«Mombukwono-dosu, sipananiso kami ko bulya ndabũ kakũ ezungusini limbengi bizũũũ.»

18 Bayuda bamuusa kũwa ndi Yeso bẽ: «Lik- ingyosi limbanga tino lo wakwanana katigyilya katimoniso bẽ wa no ngu yigya bẽyo?»

19 Yeso usikisya ndi bẽ: «Ponzoni Ndaũ ko Kunzi yi niyi, nigilyatũ kopika ka masye masaa.»

20 Bayuda basikisya ndi bẽ: «Bopika ndi Ndaũ ko Kunzi yi niyi ka byanga batekebe bakwanganya na madũya, iwẽ, wigilya kopika ka masye masaa aka?»

21 Luki limoti, Ndaũ ko Kunzi yi niyo Yeso a ndi kanzina ko bulya yi ni nzũyi kaki.

22 Kinili, ngbingo yi ninũ Yeso opupoku ndi mino ka mbũkũ, babĩbya kaki batamana ndi bẽ abikyatũ ndi likpũmũka li nilo. Babinikyana kũwa ndi Mobiso na mũnzina nimũ Yeso abikya ndi.

Yeso ibagatũ mambengi ka bambanzũ

23 Ngbingo yi ninũ Yeso a ndi mino ka Yelusalema ka yinga ya Pasika, bambanzũ budingi babinikyana ndi kaina mokingyosi mũmbanga-mbanga nimũ agyaga ndi.

24 Luki limoti, Yeso kitambyagigũ ndi na ibũ, kye a ndi kaumibo ibũ basi binza.

25 Kegũ ndi kapa bẽ batumbũlyagi oĩbili ka mũmbanzũ gũtũgũ bemoti aka. A bẽyo, iyi mombukwana-daki ibagatũ ndi nilo a ka mambengi ka bambanzũ.

3

Nikodimo akaaga ka Yeso

¹ Luga ka Bafalisayo, a ndi na mutū bemoti nino ina ndi be Nikodimo. A ndi bemoti ka ngama ka Bayuda.

² Lisyē limoti, asilyoku kūwa ndi Yeso no biti, abikya be: «Muwonisilo, takaiba ambe Kunzi nō utikoku ndi katiwonisilo. A beyo, mumbanzu kakwananigu kagya makpamuka mumbanga-mbanga beyo wo mino kagya, kani Kunzi kegū pa imoti na iyi.»

³ Yeso asikisya ndi be: «A lingunu, a lingunu nakaubikya ambe, mumbanzu kigilyi kaibukuta, kakwananigu kaina Bungama ko Kunzi»

⁴ Nikodimo amuusa ndi be: «Igyonosa liki mumbanzu kayibukuta bata ni a kūwa mboku-mboku? Akwananatu bata kogulya ka muma ka amaki, igilya kaibukuta?»

⁵ Yeso asikisya ndi be: «A lingunu, a lingunu, nakaubikya ambe, mumbanzu kibukuti ko libo na ka Limbengi, kakwananigu kogulya ka Bungama ko Kunzi.

⁶ Nino ibukutaga na bomikya-bambanzu, a mumbanzu, nino ibukutaga na Limbengi ko Kunzi a limbengi.

⁷ Wakombomboyonitogu ka nilo nubikyi be: «Wokwononi kaigilya kaibukuta.»

⁸ Ovivi ovivaga pa yasi ku apaga mino. Ukanagatu kukwo yi, luki limoti, wakibogigu be apunyaga yani ikani indaga yani. Igyonosaga begayo ka mutū wasi nino ibukuta na Limbengi ko Kunzi.»

⁹ Kūwa wa, Nikodimo amuusa ndi be: «Likpamuka nilo igyonosa liki?»

¹⁰ Yeso asikisya ndi be: «Muwonisilo mudingi

ka mugi ma Izaleli beyo wo mino yo, wakibigu likrumaka li nili?

¹¹ A linguna, a linguna, nakaubikya ambe, ibusu, tabikyaga makrumaka nimo tibogo, ta badema ba nimo tinoni. Luki limoti, ibunu, makapagigu katibinikyana.

¹² Makebailyagigu gutugu iki yi aka ngbingo yi nimo namunzinyaga mino ko bulya makrumaka ma litombu. Angenengene kuwa ka makrumaka ma kugu wa lisyε aka?

¹³ Wina se, kegu na mumbanzu gutugu bemoti aka nimo odokoni kugu wa lisyε, kiki asi Mika-Mumbanzu aka nimo osyoku ndi iyi ku.

¹⁴ Mudongoni beyo Musa adokisa ndi mino nzuka wa ngweyi kugu wa mungbingili ku ka isa, okwononi be badokisi Mika-Mumbanzu beyo,

¹⁵ iba mutu wasi nimo abinikyana inisoni na obili wa benze na benze.

¹⁶ A beyo, Kunzi apa ndi obili kugbe. Kinili, apa ndi mino Mikaki wa bemoti, kye mutu wasi nimo abinikyana kobungogonitogu, luki limoti, inisoni na obili wa benze na benze.

¹⁷ Kunzi katicokugu ndi Mikaki kako mukombu ka obili. Luki limoti, atikoku ndi kahukuso yi.

¹⁸ Mutu yi nimo abinikyana, bakabisigu na mukombu. Luki limoti, nimo kabinikyangu, babisoni na mukombu, kye kabinikyangu Miki wa bemoti ko Kunzi.

¹⁹ Winoni beyo Kunzi akogo mino mukombu: bungbanganya odonuku ndi ka obili, luki limoti, bambanzu bapaga ibu biti aka kakitaga

bungbanganya kye yigya kabu a yanye.

²⁰ Mutu wasi nino agyaga banye, amayaga bungbanganya bafe. Mutu yi nino, amayaga kakpada bungbanganya, kye yigya kaki yanye kinisononi.

²¹ Luki limoti, nino agyaga likpamuka la linguu odogoku iyi ka bungbanganya, kye yigya kaki inisoni binza be akabyenene na sipananiso ko Kunzi.»

Yuani-Mubatizai ibu na Yeso

²² Kumbuso yi, Yeso na babibya kaki baga ndi ka iwili ya Yudea. Ika ndi pa imoti na ibu ku beyo ka masye, anubotiso bambanzu.

²³ Yuani atu ndi goni iyi kaubotiso bambanzu ka Ainoni, buwobi na Salimu kye liba a ndi lakpu ku beyo. Bambanzu badulyogoku ndi, anubotiso.

²⁴ Ko ngbingo yi nino, ba mbeyi ndi ni bakanamokyigu Yuani ka ligbito.

²⁵ Kwa wa, babibya bemoti-bemoti ka Yuani baranga ndi bodongoso na Muyuda bemoti kugu wa yigya kabu ko bulya kibubiso.

²⁶ Binda ndi ka Yuani, babikyoku be: «Muwonisilo, aluku yi nino ma nduku na ibu kusyaku wa Yolodani, nino watumbulaga ndi likpamuka kaki, a kwa goni kobotiso. Batu basi bakagbo ku o mino!»

²⁷ Yuani usikisya ndi be: «Kegu na mutu bemoti nino akwanana kainisono no luki, kani Kunzi kapagu ndi.

²⁸ Ibnu bamombukwana-donu bi memakanatu ndi kabikya be: «Imi, nakegu

Kilisito, luki limoti, Kunzi etikoku ndi kambwa kaki.»

²⁹ Mombukwana muko nɔ ikaga mbunya muko. Luki limoti, wai-daki mbunya muko nino a ka kpolo kaki, anamukana, ogwaga magyagya kugbe ko bulya liyu ka mbunya muko. Kinili, na na magyagya bisini-sini mbiya wanu.

³⁰ Okwononi be ibiba kaki oboboyi, niyo kami agbwa.»

Nino akodoku kotukyoku kugu wa lisyε

³¹ «Mutu yi nino otukyiku kugu wa lisyε ukitogi batu basi. Nino wa litombu a iyi mutu wa litombu aka, anzinaga ko bulya makpamuka ma litombu. Mutu yi nino otukyiku kugu wa lisyε ukitogi batu basi.

³² Atumbulaga makpamuka nino ina ndi na nino ukana ndi. Luki limoti, mumbanzu gutugu bemoti aka kabinikyanagigu nilo ikaga kabikya.

³³ Mutu yi nino abailyaga likpamuka kaki, obinikyononi be Kunzi ni linganu.

³⁴ Mutu yi nino Kunzi atikoku, abikyaga likpamuka ko Kunzi, kye Kunzi atumisogo na Limbengi kaki bidε.

³⁵ Baba apagatu Mikaki, asilyoni makpamuka masi.

³⁶ Nino abinikyana Miki, a na obili wa benze na benze. Nino akya kabinikyana, kinisonigu ndeke na obili yi nino. Luki limoti, ngbata ko Kunzi ika kugu kaki.»

4

Yeso akanzina na Wabasamalia

1 Niyo Yeso iba be Bafalisayo bukonini be isabu ka babibya kaki akobwa kugbe, na akaubotisa bambanzu kakitaga Yuani,

2 (a beyo, kegu Yeso mombukwana-daki no ubotisaga ndi, luki limoti, babibya kaki.)

3 Atukya ndi ka Yudea, iga bata ka Galilaya.

4 Kadwe ku beyo, akwanana ndi kakitaga pisi ka Samalia.

5 Adwe kuwa ndi ka gudfu bemoti wa Samalia, nino ina be Sikali, buwobi no tiko niyo Yakobo apa ndi mikaki beyo ka Yezefu.

6 Liko ka Yakobo a ndi ku beyo. Yeso a ndi ni hupini na ligandu bidapada, ika kuwa ndi ka kpolo wa liko. A ndi banda moni ka musikatu.

7 Wabasamalia odoku ndi katuga libo, Yeso abikya be: «Ye ma, imusanu baka mino libo.»

8 Ko ngbingo yi nino, babibya kaki ba ndi ni bogoni koluwo malili ka gudfu.

9 Wabasamalia aka ndi na iyi be: «Eze! Muyuda beyo wo mino yi, wakaikpanda kekunga imi Wabasamalia libo liki?» (A beyo, Bayuda bakukananagigu ndi na Basamalia.)

10 Yeso asikisya ndi be: «Wakamibo bi aperi nino Kunzi apaga, wiba be wani no akaukungu libo, iba iwe no wakungi bi. Winisono bi no libo nilo apaga obili.»

11 Muko yi nino abikya ndi be: «Mombukwono-dosu, wakegu no luki lituga libo na liko* a lodu kugbe. Wakwanana kuwa kainisono no libo li nilo la obili lo liki?

* 4:11 4:11 liko: Bakpogo ndi liko ku likpo.

12 Titosu beyo ka Yakobo no atisilya ndi ifusu liko li nili. Iyi bikpe no omwaga ndi, iki bomikaki gutugu bambaza ka banyama kaki aka. Wakaimina abe iwe no wakitogi Yakobo?»

13 Yeso asikisya ndi be: «Mutu wasi komwo libo li nili, imukanatu banu bata musasa.

14 Luki limoti, ninu omwo ndeke libo nilo imi napá, kimukanigu ndeke bata musasa gutugu iki yi aka. Libo li nilo ita ndeke kuso kaki likpakpa nilo ika kopupisa libo la obili wa benze na benze.»

15 Muko no abikya ndi be: «Mombukwono-dosu, ipoku neki libo li nilo, iba nakimukononitogu ndeke bata musasa. Kuwa wa go wa, nakodukugu ndeke bata wanu katuga libo.»

16 Yeso aka ndi na iyi be: «Winda kamokoku mbunyakú, modoku na iyi wanu.»

17 Muka no asikisya be: «Nakegu imi na muluku.» Yeso aka ndi na iyi be: «Wobikyi lingunu be wakegu na muluku,

18 kye wa kuwa na bonononi kubukumuti. Ninu ma na iyi mbiya wanu, kegu mbunyakú. Wobikyi lingunu.»

19 Kuwa wa, muka abikya ndi be: «Mombukwono-dosu, nakaina abe wa mugyalandu.

20 Botitosu babibisaga ndi Kunzi kugu wa ngupa yi niyi. Ibunu, mabikyaga be pa niyo okwononi mino kabibisa Kunzi ni Yelusalema aka.»

21 Yeso abikya ndi be: «Ma, ibinikyana no. Ngingo odokuto ninu makindigu ndeke mino

kabibiso Baba kugũ wa ngũpa yi niyi ikani ka Yelusalema.

²² Ifunu Basamalia, mabibisogo Kunzi ni makegũ kamibo. Ifusu Bayuda, tabibisogo ni tanamibo, kye muhukuso akotukyoku ka Bayuda.

²³ Luki limoti, ngbingo akodoku, na itulyonini, ninɔ batũ bi niɔ babisogog mino Kunzi ka lingũũ, babisogog ndeke Baba ka Limbengi na lingũũ. A beyo, Baba ukisaga inguo ya batũ bi niɔ.

²⁴ Kunzi ni Limbengi, na batũ bi niɔ babisogog, okwononi be babisisi ka Limbengi na ka lingũũ.»

²⁵ Muko no abikya ndi be: «Nakaiba binza ambe Masiya akodoku (ninɔ bamakaga be Kilisito). Wa odoku ndeke mino, iyi, atitumbulyagatũ masi.»

²⁶ Yeso asikisya ndi be: «Imi ni Kilisito, ninɔ nakaunzinyi no.»

²⁷ Ko ngbingo yi ninɔ aka no, babifya ka Yeso bigoku ndi. Ba ndi kombomboyo kye bamina ndi Yeso kanzina na muko. Wina se, gutugũ mutũ bemoti aka kamuusagũ ndi muko no be: «Wakakisa iki?» Ikanĩ kamuusa Yeso be: «Wakanzina na iyi ko bulya iki?»

²⁸ Muko no asa kũwa ndi mbike wa, iga, utumbulyogoku ndi bambanzũ be:

²⁹ «Donuku kamina! Alakũ bemoti a kũ, etumbulyogi masi nimɔ nogyoni. Kegũ se banũ bi Kilisito ninɔ?»

³⁰ Batũkya kũwa ndi wa, binda kamina Yeso.

³¹ Kũwa wa, babifya bitatanaga ndi na Yeso

ƒɛ: «Muwonisilo, lyalya mbeyi!»

³² Luki limoti, ƒbikya ndi ƒɛ: «Imi, nakalya malili nimo makegu ibunu kaibo.»

³³ Babibya ƒapunga kɔwa ndi kauusono ƒɛ: «Mutu bemoti se kɔwa no oduku kapá malili?»

³⁴ Yeso ƒbikya ndi ƒɛ: «Malili kami ni kagya sipananiso ka nino etikoku ndi na kotulyosa ligubo nilo epá ndi.

³⁵ Makabikyagigu mbeyi ibunu ƒamombukwono-donu ƒɛ: «Osikoni ƒatimba ƒakwanganya ngbinga mubuulyo masolo itulyana?» Luki limoti, imi nakamƒbikya ambe, wikweni, winoni ƒotiko. Malili ongotini, a kɔwa kakanga kobuulyo.

³⁶ Mutu nino akobuulyo inisonini iyi na mukalya kaki, a kɔwa kamumula masolo ko bulya obili wa ƒenze na ƒenze. Kɔwa wa, mukukuna na mutu mubuulyo bogwa magyagya ƒu ƒasi ƒaba.

³⁷ A ƒeyo, a lingunu nilo ƒabikyaga ƒɛ: «Mutu bemoti no akunaga, wagogo obuulyo.»

³⁸ Imi, namutika ndi kobuulyo ko tiko niyo makagyagu ndi mino ligubo. Batu ƒagogo ƒo ƒiko ndi mino ƒungu ƒikya, ibunu modoku kobuulya masolo ma ligubo kabu aka.»

³⁹ Basamalia ƒakpu ka gudɔ yi nino ƒabinikyana ndi Yeso, kye muko yi nino ƒbikya ndi ƒɛ: «Etumbulyogi masi nimo nogyoni.»

⁴⁰ Kinili, niyo Basamalia ƒodoku ndi buwobi na iyi, ƒitatanaga ndi na iyi ƒɛ kogonitogu mbeyi. Agya ndi bata wa masye maba.

⁴¹ Batu ƒagogo ƒudingi kugbe ƒabailya ndi ko bulya likpumaka nilo a ndi kabikya.

⁴² Babikyaga k̄wa ndi muko nɔ bɛ: «Takobinikyoniḡu ko bulya nilɔ aka lɔ watibikiyi, luki limoti, kye timukyonili k̄wa ni ibusu aka. Tibini linḡun̄u ambɛ iyi nɔ a Muhukuso wa ɔbili.»

Yeso akahukuso mika ngama ka bas̄uda

⁴³ Niyo Yeso agya masyɛ maba ka mugi mi nimo, atukya ndi wa, aga ka Galilaya.

⁴⁴ Iyi Yeso mombukwana-daki bikpe abikya ndi bɛ: «Mugyalandu keḡu na ibiba k̄u kab̄u.»

⁴⁵ Niyo osila ka Galilaya, bat̄u bi nibo k̄u batilya ndi, kye bindat̄u ndi goni ib̄u ka yinga wa Pasika ka Yelusalema, bina ndi masi nimo Yeso agya ndi k̄u.

⁴⁶ Yeso iga k̄wa ndi ka Kana k̄u ka Galilaya, k̄u oyikosa ndi mino libo kaiita vinya. K̄u b̄eyɔ, a ndi na ngama bemoti ka bas̄uda ninɔ mikaki muluku yi a ndi no kolobu k̄u ka Kapelenaumu.

⁴⁷ Niyo ukana ndi bɛ Yeso otukyiniku bi ka Yudea, a k̄wa ka Galilaya, odoku ndi kamina. Itatanaga k̄wa ndi na iyi bɛ indi nɔ baka ka Kapelenaumu kahukusilyo mikaki ninɔ a ndi buwobi kosisa limbengi.

⁴⁸ Yeso abikya ndi bɛ: «Makini ndeke ibunu mokingyosi na makp̄um̄uka m̄umbanga-mbanga aka, makabinikyaniḡu ndeke gutuḡu iki yi aka.»

⁴⁹ Ngama yi ninɔ asikisya ndi bɛ: «Mombukwono-dosu, tagano baka k̄u kami kani miki kanodokiḡu.»

⁵⁰ Yeso aka ndi na iyi bɛ: «Wiga, miki oukini.»

Aluku nɔ ukana ndi nilɔ Yeso abikya ndi, iga.

⁵¹ Ngbingo yi ninɔ a mbeyi ndi mino ko pisi aka, babangana na bagya-ligubo kaki, babikya be: «Miki oukini.»

⁵² Kɔwa wa, umuusa ndi be: «Ouki bi ngbinga tino?» Basikisya ndi be: «Ouki bi isyeiku bi, na saa-saba ya musikatu.»

⁵³ Baba nɔ ibo kɔwa ndi be o bi ko ngbingo ninɔ aka nɔ Yeso abikya ndi mino be: «Miki oukini.» Kɔwa wa, ngama nɔ na ndabu kaki yasi babinikyana ndi Yeso.

⁵⁴ Nilɔ a ndi likpɔmuka limbanga la yiba nilɔ Yeso agya ndi. Agya ndi ngbingo yi ninɔ igoku ndi mino ka Galilaya kotukyoku ka Yudea.

5

Yeso ahukusini zegesi

¹ Kɔwa wa, Bayuda ba ndi no dumo ka Yelusalema, Yeso aga ndi kɔ go kɔ.

² Kɔ beyɔ, a ndi na ziwa bemoti buwobi na mupumi ma gudɔ yi ninɔ, nimo balikyaga be «mupumi ka Bakɔndɔlɔ». Ziwa yi ninɔ a ndi na bangbangba kubukumuti ka bakpɔlɔ-kpɔlɔ bi. Bamakaga ndi ziwa yi ninɔ ka Libelenia be «Betesaida».

³ Kɔsɔ wa bangbangba bi nibayɔ, batɔ ba bokolobu budingi bikaga ndi bakanganana wa. Ikaga ndi na batɔ ba bokolobu baya mamomɔ, nibɔ ba dili na bazegesi. [Bikaga ndi kabɔnda be libo obunzikoni,

⁴ a beyɔ, malaika ka Mombukwono-dosu osyogoku ndi bongbingo bemoti-bemoti ka ziwa yi ninɔ kabunzo. Matɔ wo kolobu wa mambwa

ninɔ osyaga ndi ko libo li nilɔ kani malaika obunzini, aukaga ndi linguɔnɔ.]

⁵ Luga kabɔ, a ndi na alukɔ bɛmoti ninɔ a ndi no kolobu ka byanga batekebe basaa na bugina.

⁶ Niyɔ Yeso amina wakanga, ukana ndi gonɔ be a ndi no kolobu ka masye mudingi, amuusa kuwa ndi be: «Watu kapa kahuka?»

⁷ Alukɔ no asikisya ndi be: «Mombukwondosu, nakikogigu na mumbanzu ninɔ esiso ko libo ngbingo yi ninɔ bobunzaga mino. Niyɔ nakingilaga ambe nosyi ku beyɔ, mutɔ wagogo osyo kambwa kami.»

⁸ Yeso abikya ndi be: «Wamaga, va kalagba kakɔ na wakpakyana!»

⁹ Wa aka wa, alukɔ no ahuka ndi. Ava kalagba kaki, arunga ndi kakpakyana.

Likpumuɔka li nilɔ igyonosa ndi ka Lisyɛ la kimumbiso.

¹⁰ Bayuda babikya kuwa ndi mutɔ yi ninɔ ahuka ndi no be: «Lisyɛ li nili, a Lisyɛ la kimumbiso. Wakakwananigu kabinika kalagba kakɔ.»

¹¹ Usikisya ndi be: «Mutɔ yi ninɔ ehukusi no ebikiyi be: <Va kalagba kakɔ, wakpakyana.>»

¹² Bamuusa kuwa ndi be: «Mutɔ tino no ubikiyi bi be: <Va kalagba kakɔ, wakpakyana?>»

¹³ Luki limoti, alukɔ yi ninɔ ahuka ndi no kegɔ ndi kamibo Yeso. A beyɔ, Yeso a ndi ni olimikogini ka ambaza ninɔ a ndi wa.

¹⁴ Kumbuso yi, Yeso atakanya ka Ndabu ko Kunzi, abikya be: «A beyɔ, mbiya wanu wohukini. Wakogyonitogu bata bunye, kye wigogyisa kuwa kakitaga beyɔ wo bi mino.»

15 Mùtù yi nínò ìndá ndí káùbíkyá Báyudá ɓɛ Yeso nò ahukusa ndí.

16 Kinili, ɓapunga ndí mino kakisa kagyogyiso Yeso, kye ahukusa ndí mambanzu ka Lisye la kimumbiso.

17 Yeso usikisya ndí ɓɛ: «Baba agyaga ligubo ɓongɓinga ɓasi, imi na goni mino aka bilubi.»

18 Niyo Báyudá ɓukana múnzina mi nimo, bidukulaga kawa ndí ɓata kakisa Yeso ɓivakavaka kamwo. Ba ndí kagya ɓeyo, kegɔ asi kye Yeso inaga ndí Lisye la kimumbiso payaya, luki limoti, kye abikyaga ndí goni ɓɛ Kunzi ni abaki bikpe, na iyi mombukwana-daki a mufongoni no Kunzi.

Kunzi apá ndí Mikaki ngu yasi

19 Yeso ubikyoku ndí ɓata Báyudá ɓɛ: «A lingunu, a lingunu, nakamubikya ambe, Miki kakwananigu kagya luki na mutamanagi kaki, kiki nilo aka lo inaga na Abaki. Nilo Baba agyaga, Miki agya mufongoni ɓegeyo.

20 A ɓeyo, Baba apagatu Miki, awonisilaga masi nimo agyaga. Awonisila kawa ndeke ɓata makrumuka mudingi-dingi kugbe, kawa wa go wa, noku amudika ndeke bide.

21 Mufongoni ɓeyo Baba ubililisogo mino ɓamanda, upa obili, ka lingunu, Miki upaga batu nibo iyi ubailyaga ɓegeyo.

22 Na goni, Baba kakogigu ngbanga ka mambanzu, luki limoti, aponi ndí Miki ngu yi niyo yasi,

23 kye batu ɓasi ɓabangi Miki mufongoni ɓeyo ɓabangaga mino Baba. Mùtù yi nínò

kabangagigū Miki, kabangagigū gōni Baba nino atikoku.

²⁴ A lingunū, a lingunū, nakamubikya ambe, mutū wasi nino ūkanaga likpamuka kami, na abinikyana nino etikoku ndi, a na obili wa benze na benze. Bakamakyigū ndeke ka mungimbo, luki limoti, otukyoni ka kukwakū akitaga ka obili.

²⁵ A lingunū, a lingunū, nakamubikya ambe, ngbingo akodoku, na a kūwa gōni wakitulyana aka, nino bamanda bukana ndeke mino liyū ko Miko-Kunzi. Na niḅo bukana ndeke, binisanatū na obili.

²⁶ A beyo, mudōngōni beyo obili wasi o mino ka maḅokū ka Baba, apá gōni Miki, obili yi nino wasi a kūwa gōni ka maḅokū ko Miki.

²⁷ Apá ndi Miki ngu yikō bangbanga, kye a Mika-mumbanzū.

²⁸ Makombomboyonitogū, kye ngbingo akodoku nino bamanda bayasi nibayo a ka bambukū bukana ndeke mino liyū ko Mika-mumbanzū,

²⁹ ḅopupogoku. Niḅo bagyaga ndi bunza, ḅopupoku ndeke kainisoniso na obili, luki limoti, niḅo bagyaga ndi bunye, ḅopupoku ndeke kaingyo ka mungimbo.»

³⁰ Yeso omotiloku ndi be: «Nakakwananigū kagya luki gutugū limoti aka no ngu kami. Nakogō ngbanga kabyenene na niḅo baba ekpamyaga, na ngbanga kami ikaga wongbing-bili kye nakakisagigū kagya sipananiso kami, luki limoti, niso ka mutū yi nino etikoku.»

Miko-Kunzi a na bademū budingi

³¹ Yeso omotiloku ndi kuwa be: «Nakika demu kami mombukwana-daki yi, budemu kami kegua ba linguu.

³² Luki limoti, muta wago no a demu kami, na nakaiba ambe budemu kaki kugu kami a ba linguu.

³³ Ibunu, mutikatua ndi batutumbwa ku ka Yuani, na budemu kaki kugu kami a ndi ba linguu.

³⁴ Imi, nakegua na nza ya budemu ka mambanzu. Luki limoti, nakabikya beyo kye winisononi na muhukuso.

³⁵ Yuani a ndi abe tala mutana na manze. Ibunu, mabailya ndi kasananyaga bungbanganya bi nibo ko nginga mukede aka.

³⁶ Luki limoti, budemu kami a budingi kugbe kakitaga nibo ka Yuani. A beyo, mogubo nimo Baba epa ndi be nagyagi, imu mo nagyaga, na imu mo epupilyaga budemu na kowonisilo be Baba no etikoku ndi.

³⁷ Na Baba nino etikoku ndi a goni demu kami. Makanukonigu ndeke liyu kaki ikani kamina.

³⁸ Makobuulyogigu likpumuka kaki ka mambengi kunu, kye makabinikyanagu muta yi nino atikoku ndi.

³⁹ Mikaga bakidukufu bigufu katangulaga Mobiso Motu, kye matamanaga be makiko kagya beyo, makwanana kainiso na obili wa benze na benze. Luki limoti, demu kami ni Mobiso mi nimo goni mo.

⁴⁰ Luki limoti, makya kodoku ku kami kainiso na obili.

⁴¹ Nakakisagigu ibiba kotukyoku ka bambanzu,

⁴² luki limoti, nakamumibo: kuso kunu, makegu na sipananiso ko Kunzi.

⁴³ Imi, nodoku ndi ko lino ka Baba, luki limoti, makapagigu ketilya. Mutu wago kodoku ko lino kaki bikpe, matilyatu ndeke.

⁴⁴ Makwanana kabinikyana liki? Ibunu mapananaga ibiba luga kunu aka ni makegu kakisa niyo otukyogoku ko Kunzi yikaka.

⁴⁵ Makotomononitogu be imi, namupiyagatu ndeke bangbanga ka Baba. Musa nino mobisa ndi baya kunu kugu kaki, iyi no amupiyaga ndeke.

⁴⁶ A beyo, makabinikyana ndi Musa, iba mebinikyononi goni, kye iyi, okpikagatu ndi mongoni kugu kami.

⁴⁷ Luki limoti, kika ni makegu kabinikyana mobiso kaki, makwanana kuwa kabinikyana manzina kami liki?»

6

Yeso ulyoyisini bambanzu belofu kubukumuti (Matayo 14:13-21; Maliko 6:30-44; Luka 9:10-17)

¹ Kumbuso yi, Yeso azaba ndi kusyaku wa ibombu ya Galilaya niyo balikyaga goni be Tibelia.

² Ambaza mudingi ka bambanzu a ndi kabibya. A beyo, bambanzu bi nibo ba ndi kaina mokingyosi mumbanga-mbanga nimo Yeso agyaga ndi kauhukuso batu ba bokolobu.

³ Yeso adaka ndi ka ngupa, bikanana ndi ku beyo pa imoti na babibya kaki.

⁴ Wina se, yinga ka Bayuda niyo balikyaga be Pasika a kuwa ndi buwobi.

⁵ Yeso ikwe ndi, amina ambaza mudingi ni anadulyoku. Abikya kuwa ndi Filipi be: «Talu-woku mukati yani kauyoliso na iyi batu bi niba?»

⁶ Abikya ndi beyo ko bulya yikingila Filipi aka. A beyo, Yeso atu ndi kaiba kambwa aka be agya bu.

⁷ Filipi asikisya ndi be: «Gutugu takaluwo mukati ma bambuma bamiya baba*, kitulyanigu ka batu basi.»

⁸ Bemoti luga ka babibya kaki beyo ka Andilia nino a ndi mamaki Simoni-Petele, abikya be:

⁹ «Miki bemoti atu na mukati kubukumuti ma saili wanu† pa imoti na bosu baba. Luki limoti, malili mi nimo kegu gutugu luki aka ka bambanzu budingi bene.»

¹⁰ Yeso abikya ndi be: «Hulikisoni bambanzu basi.» Tonito a ndi tidingi wa bigbesese, bikonono kuwa ndi. Baluku ba ndi banda belofu kubukumuti.

¹¹ Yeso ava kuwa ndi mukati, niyo abibiso Kunzi, ugbananilyaga ndi bambanzu nibo ba ndi wa. Agya ndi na bosu begayo, upaga mudongoni beyo ba ndi mino kapa.

¹² Niyo bikutaga ndi, Yeso ubikya babibya kaki be: «Mumuloni bodongbu nibayo osikoni kye koputikononitogu.»

* **6:7** 6:7 Ko ngbingo ka Yeso, ambuma bemoti ikaga ndi mukalya ma lisyé limoti ka mugya-ligubo. Wanda goni ka Matayo 20:2.

† **6:9** 6:9 saili: A bumo niyo inisaga abe gbagala.

13 Bamumula kuwa ndi, botumisa mumbi tekebe na miba na bodongbu baya mukati kubukumuti baya saili nibayo asikana ndi.

14 Niyo bambanzu bina ndi likrumuka limbanga nilo Yeso agya ndi lo, babikya ndi bingbanganya be: «Aluku yi nimuna a lingunu mugyalandu ninu a ndi kakwanana kodoku ka obili.»

15 Yeso andunga kuwa ndi be bakodoku kagwi ka maruru be kye iki ngama, atukya ndi, aga bata mukaka ka ngura.

*Yeso akakpakyana kugu wo libo
(Matayo 14:22-33; Maliko 6:45-52)*

16 Niyo bugogo ogwo, babibya kaki binda ndi ka mutili ma ibombu.

17 Badaka kuwa ndi ka ingbolo, bapunga kazaba, baga misa ka Kapelenaumu. Biti a ndi ni olipyini, Yeso kegu ndi mudoku kautakanya.

18 Ovivi a ndi wapu, mubaka anokotukosa libo la ibombu bigbiya-gbiya.

19 Niyo babibya bagya bakilometele banda kubukumuti ikani madiya kugu wo libo, bamina ndi Yeso ni anukupuku. A ndi kakpakyana kugu wo libo bipapara. Bogwa ndi ombombo kuge.

20 Luki limoti, Yeso ubikya ndi be: «Imi no, makobongonitogu.»

21 Babibya ba kuwa ndi kapa be bavi, luki limoti, ingbolo ifuma ndi bigala kubi ka pa niyo ba ndi mino kaina.

Ambaza ka bambanzu akakisa Yeso

22 Na ɓugalo bi, ambaza ka bambanzu niɓo ɓotigala ndi kusyaku wagogo wa ibombu batamana ndi ɓe ingɓolo o bi wa imoti aka. Yeso kadakagu ndi pa imoti na ɓabibya kaki, luki limoti, ɓabibya ɓinda ndi asi iɓu aka.

23 Wina se, mangɓolo magogo otukyoku ndi ka guɗu wa Tibelia. Mangɓolo mi nimo a kuwa ndi ni osilini ɓuwobi na pa niyo bambanzu ɓalya ndi mino mukati, kumbuso Mombukwono-dosu kabibiso Kunzi.

24 Ambaza ka bambanzu ina ndi ɓe Yeso ikani ɓabibya kaki ɓakegu ɓata wa. ɓadaka kuwa ndi ka mangɓolo, ɓaga kakisa ka Kapelenaumu.

Yeso ni mukati ma ɓibili wa ɓenze na ɓenze

25 Niyo ɓatu bi niɓo ɓadwe, ɓatokonyoku ndi Yeso kusyaku wagogo wa ibombu, ɓamuusa ɓe: «Muwonisilo, wosiliku wanu ngbingo tino?»

26 Yeso usikisya ndi ɓe: «A linguu, a linguu, nakamubikya ambe, makegu kekisa asi kye mini bi makpamuka mambanga-mbanga, luki limoti kye malyi bi mukati, mikutogo ɓikpekede-kpekede.

27 Makogyonitogu ligubo ko bulya malili nimo aputikanaga. Luki limoti, gyoni ka nimo olipyogo, apa ɓibili wa ɓenze na ɓenze. Mikamambanzu amupatu ndeke malili mi nimo. A ɓeyo, Baba nino a Kunzi ɓikpe owonisila ndi ɓingbanganya ɓe iyi no atikoku.»

28 ɓamuusa kuwa ndi ɓe: «Takwanana kagya ɓu kotulyoso mogubo nimo Kunzi apaga?»

29 Yeso usikisya ndi ɓe: «Ligubo niɓo Kunzi akapa ɓe gyoni niɓi: ifinikyononi imi yi nino ɓetikoku ndi.»

30 Babikya kuwa ndi ɓe: «Likpɔmuka limbanga tino lo wakwanana katigyilya kye tɔbinikyani? Wakagya luki tino?»

31 Botitosu ɓalyatɔ ndi malili nimo ɓalikyaga ɓe mana ku ka isa. Mɔɗɔngɔni ɓeyɔ ikpikaga ndi mino ka Mɔbiso Motu ɓe: «Kunzi ɔpá ndi mukati nimo otukyoku ndi kugu wa lisyɛ.»»

32 Yeso usikisyɔ ndi ɓe: «A lingunɔ, a lingunɔ, nakamɔbikya ambe, kegu Musa no amɔpá ndi mukati nimo otukyoku ndi kugu wa lisyɛ. Luki limoti, Baba no apága mukati ma lingunɔ nimo otukyoku kugu wa lisyɛ.»

33 A ɓeyɔ, mukati ko Kunzi, a nimo osyogoku kotukyoku kugu wa lisyɛ, apá ɔbili ka litombɔ.»

34 Babikya kuwa ndi ɓe: «Mombukwondosu, tipága masyɛ masi mukati mi nimo aka mo.»»

35 Yeso ɔbikya ndi ɓe: «Imi ni mukati nimo apága ɔbili. Mɔmbanzɔ kodoku ku kami, ɛbinikyana, kimɔkanigu ndeke ɓata nza na mɔsasa gutugu iki yi aka.»

36 Luki limoti, namɔbikyatɔ ndi ambe: wina se, meminatɔ ndi kani makɔbinikyonigu.»

37 Mutu wasi nino baba epá, odokuto ku kami. Kedulyoku, nakakpumyigu ndeke.»

38 A ɓeyɔ, nakotukyokugu ndi kugu wa lisyɛ kagya sipananiso kami, luki limoti niso ka nino etikoku ndi.»

39 Na sipananiso ka nino etikoku ndi a ɓe nakabungusogonitogu gutugu ɓemoti aka ka nibo epóku, luki limoti nupupisatɔ ɓasi ka ɓambuku ka lisyɛ la mulibo.»

⁴⁰ A beyo, sipananiso ka baba a be mutu wasi nino amina Miki, abinikyana, inisoni na obili wa benze na benze. Imi, napupisatu ndeke ka mbuku ka lisyε la mulibo.»

⁴¹ Bayuda bapunga kawa ndi kanzinzinya Yeso kye abikya ndi be iyi ni mukati nimo osyoku kugu wa lisyε.

⁴² Ba ndi kabikya be: «Kegu mbeyi Yeso mu? Mika Yezefu? Takamibigu mbeyi abaki na amaki? Akwanana piye kabikya bata liki be osyoku kugu wa lisyε?»

⁴³ Yeso usikisya ndi be: «Wosoni kainzinzinya luga kunu.

⁴⁴ Mambanzu gutugu bemoti aka kakwananigu kodoku ku kami, kiki ni Baba nino etikoku ndi aka no alutiniku. Imi, napupisatu ndeke mutu yi nino ka mbuku ka lisyε la mulibo.

⁴⁵ Ikpikaga ka mobiso ka bogyalandu be: <Kunzi utiwa ndeke bambanzu basi.> Mutu wasi nino amukana Baba, abye mutuu kaki, odokuto ku kami.

⁴⁶ Kegu na mutu gutugu bemoti aka nino aminoni Baba, kiki nino aka no otukyoku ko Kunzi, iyi no aminoni Baba.

⁴⁷ A lingunu, a lingunu, nakamubikya ambe, nino ebinikyana, a na obili wa benze na benze.

⁴⁸ Imi ni mukati nimo apaga obili.

⁴⁹ Botitonu balyatu ndi mana ka isa, gutugu beyo, bolumwaga ndi.

⁵⁰ Luki limoti, mukati mi nimo osyoku kugu wa lisyε nima. Mutu yi nino alya, kokwigu ndeke.

⁵¹ Imi ni mukati ma obili nimo osyoku kugu wa lisyε. Mambanzu kalya, ika ndeke na obili

wa benze na benze. Mukati mi nimo napá ndeke ambe bambanzu binisoni na obili ni nzuyi kami.»

⁵² Kwa wa, Bayuda bapunga ndi bodongoso luga kabu, banabikya be: «Aluku yi nima akwanana piye katipa nzuyi kaki be talyi liki?»

⁵³ Yeso ubikya ndi be: «A ligu, a ligu, nakamubikya ambe, makolyi nzuyi ko Mikamumbanzu, momwo bangu kaki, makikigu na obili kuso kunu.

⁵⁴ Mumbanzu kalya nzuyi kami, omwo bangu kami, ika na obili wa benze na benze. Napupisa ndeke ka mbuku ka lise la mulifo.

⁵⁵ A beyo, nzuyi kami a malili ma ligu, bangu kami a luki limwo la ligu.

⁵⁶ Mutu nino alyaga nzuyi kami, omwa bangu kami, ikaga kuso kami na imi kuso kaki.

⁵⁷ Baba nino etikoku ndi a na obili, imi, na na obili ko ngu kaki. A beyo, mumbanzu nino elya, inisa na obili pisi ku kami.

⁵⁸ Mukati mi nima otukyoku kugu wa lise. Kegu abe nimo botitonu balya ndi, gutugu beyo, bokwaga ndi aka. Luki limoti, nino aly mukati mi nima, ika na obili wa benze na benze.»

⁵⁹ Yeso anzina ndi manza mi nimana ka Kapelenaumu ni akapa mutuu ka ndabu ya malumba.

Manza nimo apaga obili wa benze na benze

⁶⁰ Niyo bukana manza ka Yeso beyo, budingi ba babibya kaki aka ndi be: «Manza mi nimana a mumbanga kuge, wani no akwanana kapa kankana?»

61 Yeso andunga ndi be babibya kaki bakainzinzinya ko bulya münzina mi nimo. Kinili, umuusa kawa ndi be: «Likpamuka li nili amutulisito mambengi?»

62 Kika ni a beyo, ika kawa liki ni maminini Mika-mumbanzu kadaka bata ka pa niyo a ndi mino kambwa?

63 Limbengi ko Kunzi lo apaga obili. Nzayi kakananigu kagya luki. Münzina nimo namubikya ndi mo a mutumo no ngu ya limbengi, na imu mo apaga obili.

64 Luki limoti, bambanzu bemoti-bemoti luga kunu bakegu kabiniyana. A beyo, Yeso ibagatu ndi katukya ka bundeli aka be atu na nibo bakabiniyanagigu ndi na nino agaba ndeke.»

65 Omotiloku ndi be: «Kinili, namubikiyi ambe: «Kegu na mumbanzu nino akwanana kodoku ku kami kiki ni baba aka no ahukwilyini pisi.»»

66 Katukya ko ngbingo yi nino aka no, budingi ba babibya kaki basa ndi, bakakpakyaganagigu ndi bata na ibu.

67 Yeso umuusa kawa ndi babibya tekebe na baba be: «Yegu ibunu, ma kawa gonu ibunu kapa kesa?»

68 Simoni-Petele asikisya ndi be: «Mombukwono-dosu, tinda bata ka wani? Iwe wa na münzina nimo apaga obili wa benze na benze.

69 Ibusu, takabiniyana, takaiba ambe iwe ni Mutu Wotu nino Kunzi atikoku ndi.»

70 Yeso usikisya ndi be: «Kegu mbeyi imi aka no namupunaga ndi ibunu basi tekebe na baba? Luki limoti, bemoti luga kunu a mumuyoniso!»

⁷¹ Yeso a ndi kanzina ko bulya ka Yuda nino a ndi mika Simoni Isikalioti. A beyo, Yuda no a ndi kagaba, gutugu beyo a ndi mino bemoti ka babibya tekebe na baba yo.

7

Bamamaki Yeso bakegu kabinkyana

¹ Kumbuso yi, Yeso alingya ndi Galilaya wasi. A beyo, kegu ndi kapa kalingyo Yudea kye bangama ka Bayuda ba ndi kakisa kamwisiso.

² Wina se, yinga bemoti ka Bayuda nino bamakaga ndi be yinga wa Bangbangba* a kuwa ndi buwobi.

³ Bamamaki Yeso babikya kuwa ndi be: «Titakyilya ibusu wanu, waga ka Yudea iba babibya kaku nibo ku binito goni ibu nilo wika kagya.

⁴ Kegu na mumbanzu gutugu bemoti aka nino agyaga likpumuka ko dikidi, ni a se kakisa kaimibisisoko bingbanganya. Kika ni wak- agya makpumuka mumbanga-mbanga, wiwon- isa neki ka bambanzu basi.»

⁵ A beyo, gutugu bamamaki bikpe bakegu ndi kabinkyana.

* **7:2** 7:2 yinga wa Bangbangba: a ndi yinga ka Bayuda nino agyaga ndi poso bemoti, balyaga ndi ka timba wa kubomu na nino wa tekebe kani bomoni kanyo masolo. Batamanaga ndi ngbingo yi nino bomikya-Bezaleli ba ndi mino ka isa. Ko ngbingo wa yinga yi nino, batu basi bikaga ndi ka bangbangba. Yelusalema a kuwa ndi pa yidingi ku balyaga ndi mino yinga yi nino. Wanda kaBalawi 23:34-36; Yigilya 16:13.

6 Yeso ufikya ndi be: «Ngingo yi ninu kami wanza kanitulyonigu mbeyi. Luki limoti, ninu kunu ikaga iyi asi wanza aka bongbinga basi.

7 Batu ba zibili bakakwananigu kamumuya ibunu. Luki limoti, bemuyatu imi kye na demu kaufikyaga yigya kabu yanye.

8 Windoni ibunu ka yinga. Nakegu mino imi kainda kye ngingo kami kegu mbeyi wakitulyana.»

9 Niyo afikya beyo, asikana ndi iyi ka Galilaya.

Yeso ogoni ka yinga

10 Niyo bamamaki binda ndi ka yinga, Yeso inda ndi goni iyi bipela ni bambanzu bakibigu.

11 Kuwa wa, bangama ka Bayuda bapunga ndi kakisa bivaka-vaka, banuusogo be: «Aluku yi ninu a yani?»

12 Kusu wa ambaza ku, bambanzu ba ndi kainzinzinya yakpu kugu ka Yeso. Batu bago ba ndi kabikya be: «A mutu wanza.» Batu bo be: «Haaa, akauluta bambanzu ko pisi yanye.»

13 Luki limoti, kegu na mutu bemoti ninu afikyaga ndi likpumuka bingbanganya, kye bubangaga ndi bangama ka Bayuda.

14 Ngingo yi ninu dumo a kuwa ndi mino bikokpwo, Yeso aga ndi ka Nda bu ko Kunzi, apunga kapá mutiwi.

15 Bayuda bombombaya ndi, banafikya be: «Aluku mana apunya mbeyi na yimibo yani? Wina se, kindagu gutugu ndi ka ikolo begeyo.»

16 Yeso usikisya ndi be: «Mutiwi nimo imi napaga, kikogigu makami, luki limoti, ikaga ma ko Kunzi ninu etikoku ndi.

17 Mumbanzu kika wakitulya kagya nilo Kunzi apaga, iba pisi ka mutuu mi nimo be akotukyoku ka Baba ikani kami bikpe.

18 Mutu yi nino anzinaga ko lina kaki bikpe, akisaga ibiba kaki aka mombukwana-daki yi. Luki limoti, nino akisaga ibiba ka nino atikoku ndi, abikyaga lingunu ni kuboboku kegú kuso kaki.

19 Musa kamupágu mbeyi ndi mutuu? Luki limoti, mumbanzu gutugu bemoti aka kegú kabye mutuu mi nimo. Mbiya wanu, ko bulya iki yo mo mino kakisa kemwisiso?»

20 Ambaza asikisya ndi be: «Wa na limbengi la bunye! Wani mbeyi no akakisa kaumwisiso?»

21 Yeso usikisya ndi be: «Nagya ndi likpamuka limbanga limoti aka, amudikisa ndi ibunu basi nokú bide.

22 Ibunu mukogo bomiki gutugu ka Lisye la kimumbiso aka kye Musa amupá ndi mutuu kagyaga beyo. Ka lingunu, kodokugu ndi ka Musa, luki limoti, ka fotitonu.

23 Kika neki ni bukogotu bomiki ka Lisye la kimumbiso, a ko bulya yibuulya mutuu ka Musa. Ko bulya iki se kawa yo mambengi o mino kamukandikana wa nauhukusi mino mumbanzu ka Lisye la kimumbiso?

24 Makokogonitogu mukombu kabyenene na niyo minaga no miso aka, luki limoti, kogoni ka bungbingbili.»

Yeso ni Masiya?

25 Batu bagogo ba Yelusalema ba ndi kabikya be: «Kegu mutú yi nino bakakisa kamwisiso nimu?»

²⁶ Wina se, akanzina bingbanganya kambwa ka bambanzu na bakεgu gutugu kabukyo aka. Bangama bibito neki bi linguna be iyi ni Masiya?

²⁷ Takaiba ambe mutu yi nimuna apunya yani. Luki limoti, ngbingo yi ninɔ Masiya odoku ndeke mino, mambanzu gutugu bemoti aka kibigu ndeke be apunya yani.»

²⁸ Ngbingo yi ninɔ Yeso a kuwa ndi mino kapá mutiwi ka Ndabu ko Kunzi, abikya ndi na liyu lapu be: «Matu kemibo binza na mibatú ku no mino kapunya? Nakodokugu ndi ko ngu kami bikpe, luki limoti, ninɔ etikoku ndi abikyaga iyi asi linguna aka. Ibunu, makamibigu.»

²⁹ Imi, namibatú kye notukyoku ndi ku kaki, iyi no etikoku.»

³⁰ Bakisa kuwa ndi be bagwi Yeso liki, luki limoti, mambanzu gutugu bemoti aka kakwananagu ndi kagwi, kye ngbingo kaki kegu mbeyi ndi wakitulyana.

³¹ Kusɔ wa ambaza, bambanzu babinikyana ndi, babikya be: «Ngbingo yi ninɔ Masiya odoku ndeke mino, agyatú ndeke goni iyi makpamaka mambanga-mbanga makpu kakitaga aluku yi nimu?»

Bafalisayo butikini bazamu kagwi Yeso

³² Bafalisayo bamukana ndi bambanzu ni baninzinzinya ko bulya ka Yeso ka ambaza ku. Kuwa wa, bokumu-kumu na Bafalisayo butika ndi bazamu kagwi.

³³ Yeso ubikya ndi batú nibo ba ndi wa be: «Na mbeyi bata pa imoti na ibunu ko ngbinga

mukedε. Kumbuso yi, nigatu katakanya nino etikoku ndi.

³⁴ Mekisatu ndeke bivaka-vaka, luki limoti, makeminigu. Makakwananigu ndeke kosila ku niko mino.»

³⁵ Bayuda buusana ndi luga kabu be: «A se kuwa kaina yani, niyo takakwananigu mino kamina? A se kapa kaina ka Bayuda bi nibo ba bumisikono luga ka Bagiliki na kaupá Bagiliki mutiwi kaki?»

³⁶ Atibikiyi bi be: «Mekisatu ndeke bivaka-vaka, luki limoti, makeminigu. Makakwananigu ndeke kosila ku niko mino.» Isi ya munzina mi nimo ni iki?»

Libo nilo apága obili

³⁷ Lisyε la mulibo la yinga yi nino a ndi lisyε lidingi kugbe. Lisyε li nilo, Yeso amaga ndi bigba, abikya na liyu lapu be: «Mumbanzu kika na musasa, oduku komwo libo kunu no mino.

³⁸ Ka mutu yi nino, ika ndeke mudongoni beyo Mobiso Motu abikyaga mino be: «Mambengi mo mobo mudingi-dingi nimo apága obili akika ndeke katukya ka limbengi ka mutu nino εbinikyana.»»

³⁹ Yeso a ndi kanzina beyo ko bulya Limbengi ko Kunzi nilo batu bi nibo εabinikyana bika ndeke nolu. A beyo, Limbengi li nilo kegε mbeyi ndi lidoku, kyε Kunzi a ndi ni kanapigu Yeso ibiba.

Bambanzu bigbonogini ko bulya ka Yeso

⁴⁰ Niyo bambanzu bagogo luga wa ambaza bukana mino munzina mi nimo, babikya ndi

βε: «A lingunũ aka Mugyalandũ ninũ bawanyaga ndi!»

⁴¹ Bagogo babikya ndi βe: «Masiya nũ!» Luki limoti, bagogo bata βe: «Ambe, Masiya akwananatũ kotukyoku ka Galilaya?»

⁴² Mobiso Motu kabikyagigũ mbeyi βe Masiya ibũkuta ndeke ka livananza ka ngama Daudi na ka Betlehemũ, mugi nimũ Daudi a ndi mino?»

⁴³ Kũwa wa, ambaza igbananaga ndi ko bulya ka Yeso.

⁴⁴ Batũ bagogo luga kabũ ba ndi kapa kagwi, luki limoti, mũmbanzũ gutugũ βemoti aka kavilagũ ndi.

Bangama ka Bayuda bakegũ kabinikyana Yeso

⁴⁵ Kumbuso yi, bazamũ niβo bokumu-kumu na Bafalisayo βũtika ndi, βigoku. Bumuusa kũwa ndi bazamũ βe: «Ko bulya iki yo makodukugũ mino na Yeso?»

⁴⁶ Busikisya ndi βe: «A limbanga! Takana-mukonigũ ndeke mũmbanzũ ananzina abe alũkũ yi ninũ kũ!»

⁴⁷ Bafalisayo bumuusa ndi βe: «Ambe, mogulyini kũwa goni ibunu ka kũbũbũkũ kwi nikwũ?»

⁴⁸ Atũ mbeyi na mũmbanzũ gutugũ βemoti aka luga kusu ka bangama ikani ka Bafalisayo ninũ abinikyana?»

⁴⁹ Luki limoti, batũ βi niβo βakibigũ mutũũ ka Musa. Bovoni ndi ligbongoni.»

⁵⁰ Nikodimo a ndi βemoti ka Bafalisayo niβo ba ndi wa. Iyi nũ odoku ndi kamina Yeso kambwa, ubikya ndi βe:

51 «Mùtùu kusu, akogotù mukombù ka mumbanzù ni ßakanomukonigù ikani ßakanibigù ße ogyi bi iki?»

52 Luki limoti, ßasikisya ndi ße: «Wa kùwa iwé mùtù wa Galilaya góni? Kpìma mbeyi Mòbiso Motu ßinza ikani winatù gutugù ße mugyalandù ßemoti opupatù ndeke ka Galilaya.»

Yeso na afanda ßemoti

[
53 Kumbuso yi, ibù ßasi ßìganana ndi ka ßakukabù.

8

1 Luki limoti, Yeso aga ndi iyi ka Ngupa ya Mizeituni.

2 Bùgala ßi na ßusobi ßìbo, iga ndi ßata ka Ndabù ko Kunzi. Bambanzù ßasi ßakpudoku ndi. Iko, apunga ndi kaupá mùtiwi.

3 Bowonisilo ßa mùtùu na Bafalisayo ßodoku kùwa ndi wa na muko ßemoti ninò ßagwi ndi na mùlukù. Bamomosa ndi kambwa ka bambanzù ßìgbù,

4 ßabikya Yeso ße: «Muwonisilo, ßagwi muko yi nimù na mùlukù mbiya wa.

5 Kabyenene na mùtùu kusu, Musa atikpamya ndi kaumwogò inguo ya boko ßi nìba na matamù. Iwé, wa se kùwa kabikya bù?»

6 Ba ndi kabikya ßeyò ko bulya yikingila Yeso, kye ßa ndi kakisa kasungulya. Luki limoti, Yeso odidika ndi, apunga kokpiko na kpengbe ka litombù.

⁷ Niyo bisisilaga ndi mino kamuusogo, Yeso ananukana ndi, ubikya be: «Mutu nino kangyigu ndeke iyi banye luga kunu, arungi ni iyi kamaka litalu la mambwa.»

⁸ Kumbuso yi, odidika ndi bata, arunga bata kokpiko ka litombu.

⁹ Ngbingo yi nino bukana mino beyo, bapunga ndi katukya yikaka-yikaka kaipunga na bamboku. Yeso otigolo mukaka aka wa ibu na muko yi nino wa a mbeyi ndi bata mino wakamaga kambwa ka batu nibo ba ndi wa.

¹⁰ Kwa wa, Yeso amaga bata ndi, amuso muko no be: «Ye ma, batu nibo busungulyi ba yani? Kegu neki na mambanzu nino ubisi na mukombu?»

¹¹ Asikisya ndi be: «Gutugu bemoti aka Mombukwono-dosu.» Yeso aka na iyi be: «Eee, nakubisigu imi na mukombu begyo. Waganu, luki limoti, wakigilyonitogu bata kagya banye.»]

Yeso ni bungbanganya ba obili

¹² Yeso ubikya bata ndi bambanzu be: «Imi ni bungbanganya ba obili. Mambanzu kebiba kakpakyangu ndeke ko biti, luki limoti, inisona ndeke na bungbanganya ba obili.»

¹³ Bafalisayo babikya ndi be: «Iwe no wa demu kaku ka mombukwana-daki yi. Budemu kaku kegu neki ba lingunu.»

¹⁴ Yeso usikisya ndi be: «Gutugu nakika demu kami mombukwana-daki yi, budemu kami a ba lingunu, kye nakaiba ambe narunya yani na nakainda yani. Luki limoti, ibunu, makegu kaiba be narunya yani ikani nakainda yani.

15 Ibunu, makogɔ likpɔmuka kabɔyɛnɛnɛ na tamanaga ka bɔmbanzu. Luki limoti, imi, nakakogigɔ likpɔmuka ka mɔmbanzu.

16 Na gutugɔ nakako likpɔmuka ka mɔmbanzu, ika ka bɔngbingbili aka kye nakɛgɔ mɔkaka. Luki limoti, ta pa imoti na Baba ninɔ etikoku.

17 Wina sɛ, ka mutuu kunu, bɔkpikatɔ ndi bɛ bɔdɛmɔ ka batɔ baba bɔ ikaga ba linguɔ.

18 Na dɛmɔ kami mombukwana-daki yi. Baba ninɔ etikoku ndi a gɔni dɛmɔ kami.»

19 Bafalisayɔ bɔmuusa kɔwa ndi bɛ: «Abaku a sɛ kɔwa yani?» Yeso aka ndi na ibɔ bɛ: «Makemibigɔ na makamibigɔ Baba. Makemiba ndi, iba mamibatɔ gɔni Baba.»

20 Yeso a ndi kanzina bɛyɔ ngbingo yi ninɔ a ndi mino ka Ndaɔ ko Kunzi. A ndi ka kpɔɔ wa kpokoyo ninɔ bɔɔfikitaga mino aɛɛɛ. Mɔmbanzu gutugɔ bɛmoti aka kagwigɔ ndi kye ngbingo kaki kɛgɔ ndi wakitulyana.

Yeso obikyini bɛ akainda kɔ ka Baba

21 Yeso ɔbikya bɔta ndi bɛ: «Imi, nogoni imi. Mekisatɔ banɔ, luki limoti, mokwo ndɛkɛ ka bɔnyɛ kunu. Makakwananigɔ kosila kɔ no mino kainda.»

22 Bayuda buusana ndi luga kabɔ bɛ: «A sɛ kɔwa kainda kaibongiso, kye akabikya bɛ: «Makakwananigɔ kosila kɔ no mino kainda?»»

23 Yeso usikisya ndi bɛ: «Ibunu, ma batɔ ba wasi wanɔ, luki limoti, imi, na mutɔ wa kugɔ. Ibunu, ma batɔ ba ɔbili yi nimɔ, luki limoti, imi, nakɛgɔ mutɔ wa ɔbili yi nimɔ.

24 Kinili, namubikyi bi ambe mokwaga ndeke ka banye kunu. A beyo, makobinikyoni be imi ni, <Natu>, mokwaga ndeke ka banye kunu aka.»

25 Bamuusa kuwa ndi be: «Iwe mbeyi ni wani bikpe?» Yeso usikisya ndi be: «Imi ni nino namubikya ndi katukya ka mupunganagi.

26 Na na makpamuka makpa kamubikya na kamubiso mino na mungimbo. Luki limoti, nabikyaga ka obili nilo aka lo nukana ndi na nino etikoku ndi. Iyi, abikyaga lingunu.»

27 Bakegu ndi kaiba be a ndi kaunzinya ko bulya ka Abaki.

28 Yeso ubikya kuwa ndi be: «Ngbingo yi nino madokisa ndeke mino Mika-mumbanzu, miba kuwa ndeke be imi ni <Natu>. Miba be nak-agyagigu luki gutugu limoti aka ka sipananiso kami, luki limoti, nabikyaga nilo aka lo Baba ewonisila ndi.

29 Nino etikoku ndi a pa imoti na imi. Kesagu ndi mukaka, kye nagyaga bongbinga basi nilo aka lo afosogo.»

30 Ngbingo yi nino Yeso a ndi mino kanzina beyo, bambanzu bakpa babinikyana ndi.

Kulikanaga ya lingunu

31 Yeso ubikya kuwa ndi Bayuda nibo babinikyana ndi be: «Makiko kabye munzina kami binza, miko ka lingunu babiya kami.

32 Miba ndeke lingunu, na lingunu amukulaga.»

33 Basikisya ndi be: «Ta livananza ka Abalamu, mumbanzu katibisagu ibusu busunzu

gutugu lisyε limoti aka. Wakatibikya liki bε takulikanagatu ndeke?»

³⁴ Yeso usikisya ndi bε: «A lingunu, a lingunu, nakamubikya ambe, mutu wasi nino agyaga bunye a musunzu wa bunye.

³⁵ Musunzu kikogigu bongbinga basi ka livananza. Luki limoti, miki ikaga iyi mino ka bongbinga basi.

³⁶ Kika neki ni Miki amukulogini, mika kuwa ndeke bukulikanaga lingunu.

³⁷ Nakaiba ambe ma livananza ka Abalahamu. Luki limoti, makakisa kemwisiso, kye makegu kabailya munzina kami.

³⁸ Imi, nakabikya nilo nina ndi ka Baba. Ibunu, makagya nilo mukana ndi na obonu.»

³⁹ Basikisya ndi bε: «Obosu ni Abalahamu.» Yeso aka ndi na ibu bε: «Makiko bi ka lingunu bomika Abalahamu, makwanano bi kagya mudongoni beyo Abalahamu agyaga ndi mino.

⁴⁰ Luki limoti, mbiya wanu makakisa kemwisiso. Wina se, Abalahamu kagyagu ndi iyi inguo ya likpumuka li nilo. Imi namubikyaga ndi lingunu nilo nakana ndi kotukyoku ko Kunzi.

⁴¹ Ibunu, makagya mudongoni beyo obonu wagogo agyaga ndi mino.» Basikisya ndi Yeso bε: «Takegu bomiki ba budanda. Obosu bemoti ni Kunzi aka.»

⁴² Yeso ubikya ndi bε: «Kunzi kiko bi Obonu, makwananatu bi kupa. A beyo, imi nopupa ndi ko Kunzi, nodoku se kuwa. Nakodokugu ndi ko ngu kami bikpe, luki limoti, iyi no etikoku ndi.

⁴³ Ko bulya iki yo makegu mino kotombisyo

likpamuka nilo nakamubikya? A kye makakwananigu kaukana munzina kami.

⁴⁴ Obonu ni mumuyoniso, mapaga kagya nilo aka lo abosilogo. Iyi, a ndi mumwo bambanzu katukya ka mupunganagi. Gutugu lisyε limoti aka kanomogigu ndeke ka lingunu, kye lingunu kegε kusε kaki. Ngingo yi nino abukulaga mino bongo, anzinaga iyi asi mudfongoni aka, kye ikaga iyi beyo aka yo katukya ndi ka bundeli. A beyo, a mutε wa kuboboku na mombukwana kuboboku.

⁴⁵ Luki limoti, imi nabikyaga lingunu, kinili, makebinikyanagigu.

⁴⁶ Mutε tino luga kunu no akwanana kabikya bingbanganya be nanya ndi bunye? Kika neki ni nakabikya lingunu, ko bulya iki yo makegε mino kebinikyana?

⁴⁷ Mutε ko Kunzi ukanaga likpamuka ko Kunzi. Kika ni ibunu makakanagigu, a kye makegε batε ko Kunzi.»

Yeso na Abalahamu

⁴⁸ Kuwa wa, Bayuda basikisya ndi Yeso be: «Ibusu, tobikyito bi lingunu ambe wa Musamalia, na goni be wa na limbengi la bunye.»

⁴⁹ Yeso usikisya ndi be: «Nakegε imi na limbengi la bunye, luki limoti, nabangagatu Baba. Ibunu, makebangagigu imi.

⁵⁰ Imi, nakakisagigu ibiba kami, luki limoti, Kunzi no ekisilyaga imi. Iyi no akogo mungimbo.

⁵¹ A lingunu, a lingunu, nakamubikya ambe, mumbanzu kobuulyogo munzina kami, kokwigu ndeke.»

⁵² Bayuda babikya kuwa ndi be: «Mbiya wanu, tibini se kuwa lingunu ambe wa na limbengi la banye! Abalahamu okwoni ndi, bogyalandu bokwogo goni. Iwe, wakabikya be: «Mumbanzu kobuulyogo munzina kami, kokwigu ndeke.»

⁵³ Wa mutu wa ibiba kakitaga obosu beyo ka Abalahamu? Okwoni ndi, bogyalandu bokwogo goni. Wa mbei kaiva abe wani?»

⁵⁴ Yeso osikisya be: «Nakibiba imi mombukwana-daki yi, ibiba yi niyo kigigu na izangiya. Baba yi nino mabikyaga be Obonu, iyi no ebibaga imi.

⁵⁵ Luki limoti, makamibigu. Imi, namibatutu imi. Nakabikyo bi ambe nakamibigu, niko bi mututu wabongo abe ifunu. Luki limoti, namibatutu na nobuulyagatu munzina kaki.

⁵⁶ Obonu beyo ka Abalahamu ogwaga ndi magyagya ka tamanaga kaina lisyenilo nodoku ndeke mino. A lingunu, inatu ndi, otumo na magyagya bidu.»

⁵⁷ Bayuda babikya ndi be: «Wakanotulyosigu byanga batekebe kubukumuti. Wamina kuwa ndi Abalahamu yi liki?»

⁵⁸ Yeso aka na ibu be: «A lingunu, a lingunu, nakamubikya ambe, kambwa Abalahamu kaibukuta, imi «natu.»»

⁵⁹ Bapunaga kuwa ndi matamu kamakaga nomu. Luki limoti, Yeso isuma ndi, opupo ka Ndabu ko Kunzi.

9

Yeso ahukusini mututu nino ibukuta ndi ni

kinagigu

¹ Lisyε limoti, Yeso a ndi kakpakyana ko pisi, amina alukũ bēmoti ninɔ ibukuta ndi ni kinagigu.

² Babibya kaki bamuusa ndi bε: «Muwonisilo, ko bulya iki yɔ alukũ yi nimu ibukuta ndi mino ni kinagigu? A ndi ko bulya banyε kaki ikani nibɔ ka babukuta kaki?»

³ Yeso osikisya ndi bε: «Kegũ ko bulya banyε kaki ikani nibɔ ka babukuta kaki. Luki limoti, a bεyɔ kye ligubo ko Kunzi inisoni pisi kũ kaki.

⁴ Okwononi tagyi ligubo ka ninɔ etikoku ndi na lisyε. Biti a kũwa kolipyo, ngbingo yi ninɔ mambanzu kakwananigu mino kagya ligubo.

⁵ Ngbingo yi ninɔ na mbeyi mino ka ɔbili, imi ni b̄ngbanganya ba ɔbili.»

⁶ Niyɔ Yeso anzina bεyɔ, abakya ndi botikito ka litombu, opula kũwa, agbodya nobu alukũ yi ninɔ ko miso.

⁷ Abikya ndi bε: «Winda kaisukusa miso ka ziwa wa Siloamu.» Isi ya «Siloamu» ni «Mutu yi ninɔ batiki». Alukũ nɔ aga ndi bεyɔ aka yɔ, isukusa miso, igoku kũwa ni anina b̄ngbanganya.

⁸ Bapimbani kaki na batu nibɔ baminaga ndi kambwa kaikukungya, buusa ndi bε: «Kegũ mbeyi alukũ ninɔ ikaga ndi wakiko kaikukungya nimu?»

⁹ Bagogo bosikisya ndi bε: «Iyo, iyi aka nɔ.» Bagogo bata bε: «Kali, kegũ iyi, b̄byenene na iyi.» Luki limoti, alukũ nɔ abikya ndi bε: «Imi aka nɔ.»

¹⁰ Bamuusa kũwa ndi bε: «Miso uhukwikoni bi liki?»

11 Osikisya ndi bε: «Alukū ninɔ bamakaga bε Yeso opuli bi litombu, egbodyo nolu ko miso, εbikya bε: <Winda kaisukusa ka Siloamu.> Nago bi, nogyoku beyo aka yo, napunga kaina.»

12 Bamuusa bata ndi bε: «Alukū yi ninɔ a yani?» Usikisya bε: «Sibigu.»

Bafalisayo bakakpima mutū ninɔ bahukusa ndi

13 Kūwa wa, binda ndi na alukū ninɔ ahuka ndi nɔ kū ka Bafalisayo.

14 Wikwe se a ndi Lisye la kimumbiso lo Yeso opula ndi mino litombu, ahukusa alukū yi ninɔ.

15 Bafalisayo bamuusa ndi gɔni alukū yi ninɔ bε igyonosa ndi liki bε apungi kaina beyo? Ubikya ndi bε: «Egbodya ndi litombu ko miso, nisukusoku, mbiya wanu nakaina.»

16 Bafalisayo bagogo babikya ndi bε: «Mutu yi ninɔ kegū mutu ko Kunzi, kye kegū kabanga Lisye la kimumbiso.» Luki limoti, bagogo bata babikya ndi bε: «Mutu wanyε akwanana piye kagya makpamuka mumbanga-mbanga bene liki?» Bafalisayo bigbananaga ndi luga kabu.

17 Bamuusa bata ndi alukū ninɔ ahuka ndi nɔ bε: «fwe, wakabikya bu kugu ka mutu yi ninɔ uhukusi bi?» Osikisya ndi bε: «A mugyalandu.»

18 Luki limoti, bangama ka Bayuda bakabinikyanagu ndi bε alukū nɔ ibukuta ndi ni kinagigu, mbiya wanu akaina bingbanganya. Bumaka kūwa ndi babukuta kaki,

19 bumuusa ndi bε: «Alukū yi nimu a mikunu bikpe? Makabikya lingunu bε ibukuta ndi kani kinagigu? Iki yo igyonosi kūwa bε apungi kaina?»

20 Babukuta kaki fosikisya ndi be: «Takaiba be a mikusu na ibukuta ndi ni kinagigu.»

21 Luki limoti, takegu kaiba beyo opungi mino kaina bene. Takegu goni kamibo mutu yi nino ahukusi. Takibigu ibusu. Mumuusogono iyi aka, a kuwa iti ya mumbanzu, akwanana kamutumbulyaga.»

22 Babukuta kaki babikya ndi beyo kye ba ndi kaubanga bangama ka Bayuda. A beyo, ibu bangama bi nibo ba ndi ni buknononini be mumbanzu kabikya be Yeso ni Masiya, bakpumyo lingunu ka ndabu ya malumba.

23 Kinili, babukuta ko miki yi nino fosikisya ndi be: «A iti ya mumbanzu, mumuusogoni iyi aka.»

24 Ka nganga ya yiba, Bafalisayo bamaka ndi bata aluku yi nino ahuka ndi no, babikya ndi be: «Bikya lingunu kambwa ko Kunzi. Ibusu, takaiba ambe mutu yi nino a mutu wanye.»

25 Usikisya ndi be: «Nakibigu ikani a mutu wanye. Luki limoti, nakaiba likpumuka limoti aka: nakinagigu ndi, mbiya wanu na kuwa kaina.»

26 Bamuusa ndi be: «Ugyi bi bu? Uhukusi bi liki?»

27 Usikisya ndi be: «Namutumbulyogini bi, luki limoti, makegu kaukana. Ko bulya iki makapa be namutumbulyagi bata? Ma kuwa goni ibunu kapa kaiita babibya kaki?»

28 Bapunga kuwa ndi katumbwa, banabikya be: «Si iwe no wa mubibya kaki! Luki limoti, ta ibusu babibya ka Musa.»

29 Ibusu, tibagatu be Kunzi akpamukaga ndi na Musa. Luki limoti, mutu yi nimu, takibigu be arunya yani!»

30 Aluku no usikisya ndi be: «Likpamuka limbanga a kye makibigu be arunya yani, luki limoti, ehukusini!

31 Takaiba be Kunzi kumukanagigu batu banye. Luki limoti, amukanaga mutu wasi nino abangaga, anagya sipananiso kaki.

32 Tanukonigu ndeke be mumbanzu ahukusini mutu nino ibukuta ndi ni kinagigu.

33 Aluku yi nimu kotukyiku ndi ko Kunzi, kakwananigu bi kagya luki.»

34 Basikisya ndi be: «Katukya wa aka wa bubukuta ndi mino, wikaga iwe ka banye aka. Wakapa kuwa katitiwa?» Kuwa wa, bapupisa ndi kunzi wa ndabu ya malumba.

Mutu nino misa akulikana ndi, abinikyonini
Yeso

35 Yeso ukana ndi mongoni be Bafalisayo bakpomyini aluku nino ahuka ndi no. Inda kuwa ndi katakanya, amusa be: «Watu kabinikyana Mika-mumbanzu?»

36 Aluku no asikisya ndi be: «Mombukwono-dosu, ibikya be iyi ni wani iba nabinikyani.»

37 Yeso abikya ndi be: «Eee, waminini, iyi no wakanzina na iyi mbiya wanu.»

38 Aluku no abikya kuwa ndi be: «Mombukwono-dosu, nobinikyonini.» Obuna ndi moli kambwa kaki.

39 Kumbuso yi, Yeso aka ndi be: «Imi, nodoku ndi ka obili ko bulya mungimbo: okwononi be

batu ba bokolobu baya mamomō bini na nibo binaga baguna bokolobu baya mamomō.»

⁴⁰ Niyō Bafalisayo bagogo nibo ba ndi pa imoti na ibu bukana munzina mi nimo beyo, bamuusa kuwa ndi be: «Ambē, ta kuwa goni ibusu buguna kolobu ya mamomō?»

⁴¹ Yeso usikisya ndi be: «Makiko bi no kolobu ya mamomō, makikigū bi na bunye. Luki limoti, mbiya wanu makabikya be: <Takaina.> Kinili, ma ka bunye aka.»

10

Lizuni ka mububulyo wa bakondolo

¹ Yeso obikyoku ndi be: «A lingunū, a lingunū, nakamubikya ambē, mumbanzu kogulyi pisi ka mupumi ma lindilo ka bakondolo, luki limoti adaka, ingya ka ngala, a mutū wo kubakū na munzikabū.

² Luki limoti, mububulyo ka bakondolo no ogulyaga iyi pisi ka mupumi.

³ Zamū ahukwilyaga mupumi, bakondolo bukana liyū ka mububulyo. Iyi, arunga kamaka yikaka-yikaka no mino kabū, upupisa kunzi.

⁴ Kupupiso basi kunzi, akitaga kambwa kabū, arunga kakpakyana. Bakondolo aka bingboo kumbusa kaki kye bibatu liyū kaki.

⁵ Bakabibiyagigū mubiko. Luki limoti, bomisikono bingbwi, kye bakibigū liyū ka mubiko.»

⁶ Yeso utwilya ndi lizuni li nili, luki limoti, bambanzu bakotombisyagū ndi.

Yeso ni mububulyo wanza

⁷ Yeso ʌbikya bata ndi be: «A lingunʌ, a lingunʌ, nakamʌbikya ambe, imi ni mupumi ma lindilo ka bakondolo.

⁸ Basi nifo bodoku ndi kambwa kami, ba batu bo kubaku na bonzikabu. Luki limoti, bakondolo bakamukanaga ndi.

⁹ Imi ni mupumi. Mambanzu kingyo pisi ku kami inisanatu na muhukuso. Akwananatu kaingyo, opupoku, atakanya malili aka.

¹⁰ Mutu wo kubaku odogoku iyi kaifo aka, kamwo na kaputa. Imi, nodoku kye bambanzu binisoni na obili, na biki na iyi wakpa kugbe.

¹¹ Imi na mububulyo wanza. Mububulyo wanza apaga obili kaki ko bulya bakondolo kaki.

¹² Luki limoti, mutu yi nino ogugubyaga buyi aka kegʌ mububulyo, na gutugu bakondolo aka bakegu bakaki. Kamina sukopi kodoku, esa, apikita. Sukopi yi nino ubumbukya bakondolo, umisyo bingwi.

¹³ A beyo, aluku yi nino agyaga ligubo ko bulya buyi aka, kikogigu no kumbu ka bakondolo.

¹⁴ Imi na mububulyo wanza. Numibatʌ bakondolo kami, bakondolo kami bemiba goni,

¹⁵ madongoni beyo Baba emibaga mino, namiba goni Baba. Imi, nakapa obili kami ko bulya bakondolo kami.

¹⁶ Natʌ bata na bakondolo bagogo nifo bakegu ka lindilo li nili. Nokwononi goni kaaga na ifu, bukana liyu kami. Modu masi maba bodoku kuwa ambaza bemoti na mububulyo bemoti.

¹⁷ Baba epaga kye nakapa obili kami, kumbuso yi, ninisanatu bata na iyi.

18 Kεγυ na mumbanzu nino akwanana kekupa ɔbili, luki limoti, nakapá na limbengi kami. Na no ngu kapá, na no ngu kainisono bata na iyi. Niyɔ akabyenene na mutuu nimo Baba epá ndi.»

19 Bayuda bigbananaga bata ndi ka nganga ya yiba ko bulya munzina mi nimo.

20 Batu budingi luga kabu babikya ndi be: «A na limbengi la bunye! A na ibikyasu! Ma mbeyi kamukana ko bulya iki?»

21 Luki limoti, batu bagogo be: «Munzina mi nima kegy munzina ka mutuu wa limbengi la bunye. Limbengi la bunye akwanana mbeyi kauhukuso batu ba bokolobu baya mamomo liki?»

Bayuda bakegy kapa Yeso

22 Ka masye mi nimo, ba ndi kalya dumo wakigilya koukwo Ndabu ko Kunzi ka Yelusalema. A ndi ko ngbingo wa buadi baru.

23 Yeso a ndi kainanaga magu ka Ndabu ko Kunzi ku ka Pa niyo balikyaga be Pa ka Solomono.

24 Bayuda bakungula kuwa ndi bikululu, bamuusa ndi be: «Wakatigbomisa bamu bene kadwe ko ngbingo tino? Kika ni iwe ni Masiya, tibikya neki bingbanganya.»

25 Yeso usikisya ndi be: «Namubikyonni ndi. Luki limoti, makabinikyanagigu. Mogubo nimo nakagya ko lino ka Baba imu mo akepupilyo budemu.

26 Luki limoti, ibunu, makegy kabiniyana kye makegy bakondolo kami.

²⁷ Bakondolo kami bukanagatu liyu kami, numibagatu, na bebibyagatu.

²⁸ Imi, nupaga obili wa benze na benze, bakobungogigu ndeke. Gutugu mumbanzu bemoti aka kekupyigu ndeke ya kabu.

²⁹ Baba no epa ndi ya kabu, na iyi a no ngu kakitaga makpumuka masi. Kegu na mumbanzu gutugu bemoti aka nino akwanana kakupya luki.

³⁰ Wina se, ifusu na Baba ta luki limoti.»

³¹ Bayuda bigilya kuwa ndi kava matamu be bamakagi nomu.

³² Yeso ubikya ndi bata be: «Namuwonisila ndi mogubo manzanza mudingi kotukyoku ka Baba. Luga wa mogubo mi nimo, tino lo mo mino kapa kemaka na matamu?»

³³ Bayuda basikisya ndi be: «Kegu ko bulya ligubo lanza lo to mino kapa kamakaga na matamu, luki limoti, a kye wakatumbwa Kunzi. Iwe wa mikya-bambanzu aka na wakapa kaigya abe Kunzi.»

³⁴ Yeso usikisya ndi be: «Ikpikaga ka mutuu kunu be Kunzi abikya ndi be: <Ibunu ma bokunzi.>

³⁵ Mumbanzu gutugu bemoti aka kakwananigu kolimogo Mobiso. Luki limoti, Kunzi umaka ndi be bokunzi batu nibo bamukanaga ndi.

³⁶ Baba epunaga ndi imi, etikoku ka obili. Kinili, nabikyaga be na Miko Kunzi. Makwanana piye kabikya liki be nakatumbwa Kunzi?

³⁷ Kika ni nakegu kagya mogubo ka Baba, makebinikyonto.

³⁸ Luki limoti, nakagya, binikyononi gutugu kuwa mogubo kami aka, gutugu makebinikyononi imi. Wiboni, motombisyo binza be Baba a kusɔ kami, na imi kusɔ kaki.»

³⁹ Bakisa bata ndi kagwi, luki limoti, ukaga.

⁴⁰ Yeso iga ndi kusyaku wa Yolodani ku Yuani obotisaga ndi mino ka bundeli, ika ndi ku beyo.

⁴¹ Bambanzu budingi badulyoku ndi, banabikya be: «Yuani kagyagu ndi likpumuka limbanga gutugu limoti aka. Luki limoti, lasi nilo atambulaga ndi ko bulya ka Yeso a ndi linganu.»

⁴² Na ku beyo, batu budingi babinikyana ndi.

11

Kukwaku ka Lazalo

¹ A ndi na mutu wo kolobu bemoti nino ina ndi be Lazalo. Iyi Lazalo ikaga ndi ka mugi ma Betania. Basali kaki beyo ka Malia na Malata bikaga ndi ku go ku.

² (A Malia yi nino ogbodya ndi magu ka Mombukwono-dosu na malazi, akpaga no tukatu kaki. Mamaki beyo ka Lazalo no a ndi no kolobu.)

³ Basali baba bi nibo batikilya ndi Yeso mayu be: «Mombukwono-dosu, wai-daku akaimukana.»

⁴ Niyo Yeso ukana mino mongoni mi nimo, iyi aka be: «Kokwigu no kolobu yi niyo. Luki limoti, isi yi ni kowonisilo ibiba ko Kunzi, kye Mikaki avi ibiba.»

⁵ Wina se, Yeso apaga ndi Lazalo pa imoti na basali kaki beyo ka Malia na Malata.

6 Luki limoti, niyɔ ukana ndi be Lazalo a no kolobu, agya mbeyi bata masye maba ka pa niyɔ a ndi mino yɔ,

7 kumbuso yi, ubikya ndi babibya kaki be: «Tigini bata ka Yudea.»

8 Babibya babikya ndi be: «Muwonisilo, Bayuda bo bi kakisa kamwo na matamu mbiya aka bi wanu. Wa bata kapa kaiga ku beyo?»

9 Yeso usikisya ndi be: «Takegu mbeyi na basaa tekebe na baba ka lisyε limoti? Kika ni mumbanzu akakpakyana na lisyε kakwananigu kasakaga, kye akaina bingbanganya.

10 Luki limoti, mumbanzu kakpakyana no biti, asakagatu kye kegu kaina bingbanganya.»

11 Kumbuso kabikya beyo, Yeso amatila bata ndi be: «Wai-dosu beyo ka Lazalo a ka toto, luki limoti, nakaında kazuzukiso.»

12 Babibya babikya ndi be: «Mombukwono-dosu, kika ni a ka toto, ahukatɔ.»

13 A beyo, Yeso a ndi kabikya be Lazalo okwini, luki limoti, babibya ba ndi ibu kasima be a kanzina ko bulya toto aka.

14 Yeso ubikya kuwa ndi bingbanganya be: «Lazalo okwini bi.

15 Nakogwa magyagya ko bulya kunu, kye nakegu bi ku. Na beyo, makwananatu kebini kyana. Luki limoti, togoni ku kaki.»

16 Kuwa wa, Tuma ninɔ samakaga goni be «Mubigi» ubikya ndi babibya badaki be: «Togoni neki kuwa basi aka, iba tolumwogi pa imoti na ibu.»

Yeso a no ngu kapuriso mumbanzu ka mbuku

17 Niyo Yeso osila ndi, atakanya Lazalo ni a kuwa na masye makwanganya ka mbuku.

18 Betania a buwobi na Yelusalema, banda bakilometele basaa aka.

19 Kinili, Bayuda bakpu ba ndi ni bodunuku katakanya Malia na Malata, kautumiso mambengi ko bulya kukwaku ka mama bu.

20 Ngbingo yi ninu Malata ukana mino be Yeso akodoku, inda ndi katilya. Luki limoti, Malia asikana ndi iyi wakiko ka ndabu.

21 Malata abikya ndi Yeso be: «Mombukwono-dosu, wakiko bi wanu, iba mika-mama kokwigu.

22 Luki limoti, mbiya wanu, nakaiba ambe masi ninu wakunga Kunzi, upatu.»

23 Yeso abikya ndi be: «Mamakua akopupa ka mbuku.»

24 Malata asikisya ndi be: «Nakaiba ambe opupokuto ndeke ngbingo yi ninu bambanzu bopupa ndeke mino ka lisyε la mulifo.»

25 Yeso aka ndi na iyi be: «Imi nu nupupisaga bambanzu ka bambuku, imi ni obili. Mutu yi ninu ebinikyana, ika ndeke na obili gutugu kokwo.

26 Mumbanzu wasi ninu ikaga kuso kami, ebinikyana, kokwigu ndeke. Watu kabinikyana likpumaka li nilo?»

27 Asikisya ndi be: «Iyo, Mombukwono-dosu, nakabinikyana ambe iwe ni Masiya, Miko Kunzi, ninu akwanana ndi kodoku ka obili.»

Yeso akagama Lazalo

28 Niyo Malata abikya beyo, aga ndi. Kuwa wa, amaka Malia, abikya na bepisi-pisi be: «Muwonisilo a ku, akamaka.»

²⁹ Niyo aka yo Malia ukana beyo, atukya ndi bikwa, inda katakanya.

³⁰ Wina se, Yeso a ndi ni kanodwigu ka musengi. A mbeyi ndi ka pa niyo Malata inda ndi mino katilya.

³¹ Bayuda nibo ba ndi katumisa Malia limbengi ka ndabu ku, bamina ndi kaamaga bikwa na kopupo. Babye, ba ndi kasima be akainda kagama ka mbuku.

³² Niyo Malia osila ku Yeso a ndi mino, amina, ogwa ka magu kaki, abikya be: «Mombukwono-dosu, wakiko bi wanu, iba mika-mama kokwigu.»

³³ Ngbingo yi nino Yeso amina ndi mino kagama, amina goni Bayuda nibo bodoku ndi na ibu kagama, nzuyi atwa ndi bikyakyakya, alya kumbu kugbe.

³⁴ Uusa ndi be: «Mabisiku bi yani?» Basikisya be: «Mombukwono-dosu, dawinino.»

³⁵ Yeso agama ndi.

³⁶ Bayuda babikya kuwa ndi be: «A lingunu, a ndi wai-daki aka!»

³⁷ Luki limoti, bagogo luga kabu babikya ndi be: «Si iyi no ahukusa ndi mutu wo kolobu ya mamomo. Kakwananigu goni bi kakpingbilya Lazalo kukwaku?»

Yeso apupisini Lazalo ka mbuku

³⁸ Nzuyi atwa bata ndi Yeso, aga ka mbuku. Mbuku yi niyo bakpo ndi ka litalu, botikya na litalu lidingi bikpwu.

³⁹ Yeso abikya ndi be: «Tumboni litalu!» Mamaki Lazalo beyo ka Malata abikya be: «Mombukwono-dosu, a kuwa kolumbo, kye a

kūwa na masye makwanganya wa balumbi bi mino.»

⁴⁰ Yeso asikisya ndi be: «Nakubikyigu mbeyi bi ambe wakabinikyana, winatu ibiba ko Kunzi?»

⁴¹ Batumba kūwa ndi litalu. Yeso ikwe ndi kugu wa lisyε, abikya be: «Babooo, nakaubibiso kyε wemukonini.

⁴² Imi, nibagatu ambe wemukanaga masye masi. Luki limoti, nobikiyi beyo ko bulya ka bambanzu nibana bekunguli ba, iba babinikyano be iwe no wetikoku ndi.»

⁴³ Niyo abikya beyo, apamikana ndi na liyu lapu be: «Lazalo, pupoku!»

⁴⁴ Opupoku kūwa ndi, magu na mafoku mukandaga na bapanga baya botu, miso mutikya na kutuko. Yeso ubikya kūwa ndi be: «Mukulogoni, masa aga.»

Bangama bakagya dikiḍi kamwisiso Yeso

⁴⁵ Bayuda bakpu nibo bodoku ndi ka Malia, babinikyana ndi Yeso kaina nilo agya ndi.

⁴⁶ Luki limoti, bagogo luga kabu, binda ndi ka Bafalisayo na butumbulyaga likpumuka nilo Yeso agya ndi lo.

⁴⁷ Kūwa wa, bokumu-kumu na Bafalisayo bamumukana ndi ka Basa-Yidingi kabu, babikya be: «Tagya se bu? Aluku muna a kūwa kagya mokingyosi makpu.

⁴⁸ Takasilya ngbingo kagyaga aka beyo, batu basi babinikyano. Kumbuso yi, Baluma bodoku kūwa banu kaputa Ndabu ko Kunzi na mugi kusu.»

49 Luki limoti, bemoti luga kabu, nino ina ndi be Kayafa na nino a ndi kumu-kumu ka syangasu si niso, ubikya ndi be: «Ibunu, makibigu luki!

50 Makibigu ambe a gutugu binza mumbanzu bemoti kokwo ko bulya ka batu budingi? Kigyonososo beyo, livananza lasi kolumwogigu.»

51 (Munzina mi nimo kotukyokugu ndi kaki ka mombukwana-daki yi. Luki limoti, beyo a ndi mino kumu-kumu ka syangasu niso, a ndi kabikya na bugyalandu be Yeso akwanana ndi kokwo ko bulya livananza ka Bayuda.

52 Na kukwaku kaki kegū asi ko bulya ka Bayuda aka. Luki limoti, a goni ko bulya kamumula ka imoti, bomiko Kunzi nibo bomisikana ndi bingbwi.)

53 Katukya kuwa ndi ka lisyē nilo aka lo, bangama ka Bayuda bukanana ndi kamwisiso Yeso.

54 Kinili, Yeso kipupisogigu ndi bata bingbanganya luga ka Bayuda. Luki limoti, atukya kuwa ndi wa, inda ka iwili niyo buwobi na isa, ka gudū nino ina ndi be Efulaimu. Bikaga kuwa ndi ku pa imoti na babibya kaki.

55 Yinga ya Pasika ka Bayuda a kuwa ndi buwobi. Bambanzu budingi batukya ndi ko giyo kabu, badamba ka Yelusalema kaibubiso kambwa wa yinga ya Pasika.

56 Ba ndi kakisa Yeso bivaka-vaka, banimuuso luga kabu ku ka Ndabu ko Kunzi be: «Makaina buni? Odokuto goni ka yinga ikani kodukugu?»

57 Bokumu-kumu na Bafalisayo ba ndi ni bopini mutuu be mumbanzu kibo ku Yeso o mino, akwanana kaubikya kye bindi kagwi.

12

*Malia akagbodyo Yeso na malazi ka magu
(Matayo 26:6-13; Maliko 14:3-9)*

¹ Masye maɗiya kambwa wa yinga ya Pasika, Yeso aga ndi ka Betania, ku ka Lazalo nino apupisa ndi ka mbuku.

² Ku beyo, bambambambya ndi. Malata no a ndi kaugugubyo. Lazalo a ndi bemoti ka nibo ba ndi pa imoti na Yeso ka miza.

³ Kuwa wa, Malia ava ndi supa ya malazi matumbe-tumbe na ma ligabu lapu. Agbodyo kuwa ndi na imu Yeso ka magu, akpaga no tukatu kaki. Su ya malazi ohuma ndi ndabu yasi.

⁴ Luki limoti Yuda Isikalioti, bemoti ka babibya ka Yeso, nino agaba banu, abikya ndi be:

⁵ «Ko bulya iki yo bakogobigu mino malazi mi nima ka bambuma bamiya basaa*, bupa batu ba yangya buyi bi?»

⁶ Kabikyagu ndi beyo kye a ndi kauminilya batu ba yangya kumbu, luki limoti, kye a ndi matu wo kubaku. Iyi no obuulyaga ndi mumbi ma apee na ibagatu ndi mino buyi bi.

⁷ Luki limoti, Yeso abikya ndi be: «Musa! Ogyi beyo ko bulya lisyenilo belumbo ndeke mino.

⁸ A beyo, mika ndeke pa imoti na batu ba yangya masye masi. Luki limoti, imi, takikigu ndeke pa imoti na ibunu aka.»

Bangama bakagya dikidi kamwisisa Lazalo

⁹ Ambaza mudingi ka Bayuda iba ndi be Yeso a ndi ka Betania. Binda kuwa ndi ku, kegu asi ko

* 12:5 12:5 bambuma bamiya basaa: Wanda goni Yuani 6:7.

bulya ka Yeso aka, luki limoti, kye bamini goni Lazalo ninɔ iyi Yeso apupisa ndi ka mbuku.

¹⁰ Kuwa wa, bokumu-kumu bukanana ndi goni be bamwisisi Lazalo,

¹¹ kye Bayuda bakpu ba ndi kopupo ka mudongo kabu ko bulya kaki, na kabinikyana Yeso.

Yeso ogulyini ka Yelusalema

(Matayo 21:1-11; Maliko 11:1-11; Luka 19:28-40)

¹² Na bugalo bi, ambaza wakpu ninɔ odoku ndi ka yinga wa Pasika ukana ndi be Yeso a goni kodoku ka Yelusalema.

¹³ Bava ndi mangu, baga katilya ni banapamikanaga be:
«Ibiba ko Kunzi!

Kunzi adukulyi mutu yi ninɔ akodoku ko lino ka Mombukwono-dosu bubunga!

Kunzi adukulyi ngama wa Izaleli bubunga.»

¹⁴ Yeso inisana ndi no mikya punda, adaka kugu yi. Igyonosa ndi mudongoni beyo ikpikaga ndi mino be:

¹⁵ «Makobongonitogu, ibunu batu ba gufu wa Siona!

Winoni, ngama kunu odunuku, a wakiko kugu wa mikya punda.»

¹⁶ Babibya kaki bakotombisyagu mbeyi ndi likpumaka li nilo bikwa. Luki limoti, ngbingo yi ninɔ Yeso ogulya ndi mino ka ibiba, batamana se kuwa be likpumaka li nilo ikpikaga ndi ko bulya kaki, bambanzu bagyilya ndi beyo aka yo.

¹⁷ Bambanzu basi nibo ba ndi pa imoti na Yeso ngbingo yi ninɔ apupisoku ndi mino Lazalo

ka mbukũ, na azuzukiso luga ka bamanda, batumbulaga ndi nilo bina ndi no miso.

¹⁸ Kinili, ambaza ka bambanzu odoku ndi katilya. A ndi ni ukonini be Yeso no agya ndi likingyosi nilo.

¹⁹ Bafalisayo babikyana kuwa luga kabu be: «Minini! Makakwananigu bata kagya luki. Bambanzu basi ba kuwa kumbuso kaki aka!»

Batu bemoti-bemoti luga ka Bagiliki bakakisa Yeso

²⁰ Luga ka batu nibo bodoku ndi kabibiso Kunzi ngbinga wa yinga, Bagiliki bemoti-bemoti batu ndi goni wa.

²¹ Bakpudoku ndi Filipi, nino a ndi mutu wa gudũ wa Betesaida ka iwili ya Galilaya, babikya ndi be: «Aluku, to bi kapa kamina Yeso.»

²² Filipi inda ndi kabikya Andilia. Ibu basi baba binda kabikya Yeso.

²³ Yeso usikisya ndi be: «Ngbingo itulyonini nino Mika-mumbanzu ava mino ibiba.

²⁴ A lingunu, a lingunu, nakamubikya ambe, lisolo kogwi ka litombu, okwo, ika ndeke asi ilu aka. Luki limoti, kokwo, abukuta kuwa bumo yakpu.

²⁵ Mutu yi nino apaga obili kaki abungusatu. Luki limoti, nino amuyaga obili kaki ka litombu li nili, ika ndeke na obili wa benze na benze.

²⁶ Mumbanzu kapa kegugubyo, ebibi. Muga-ligubo kami ika ndeke ku go ku imi niko mino. Mumbanzu kika muga-ligubo kami, Baba abibisatu.»

Yeso akanzina ko bulya kukwaku kaki

27 «Mbiya wanu, limbengi egwini buro. Nabikya bu? Nabikyi se kuwa be: Babooo, ihukusagano baka ko ngbingo wa yigyogyiso yi nimu? Luki limoti, ngbingo yi nino nadulyoku ndi nimuna aka mu.

28 Ba, bibisano lino kaku!» Kuwa wa, liyu otukyoku ndi kugu wa lisyε be: «Nobibisoni lino kami, nigilyatu ndeke bata kobibiso.»

29 Ambaza ka bambanzu nino a ndi wakamaga wa, ukana ndi liyu li nilo, abikya be: «Ngbangbata se no opomikoni!» Bagogo be: «Malaika no anzinilyi!»

30 Luki limoti, Yeso ubikya ndi be: «Liyu li nili kopupigu ko bulya kami, luki limoti, ko bulya kunu.

31 Ngbingo itulyonini, Kunzi akapanga kako mungimbo ma obili yi nimu. Mbiya wanu, akakpumyo ngama wa obili yi nimu.

32 Wa bedokisa ndeke mino kugu, nuluta ndeke bambanzu basi ku kami.»

33 Yeso abikya ndi beyo kowonisilo be inguo ya kukwaku tina kwo okwa ndeke.

34 Ambaza ka bambanzu asikisya ndi be: «Ibusu, tukana ndi ka mutuu be Masiya ika ndeke iyi na obili aka kadwe ka benze na benze. Wa kuwa kabikya liki be: <Okwononi be badokisi Mika-mambanzu kugu.> Mika-mambanzu yi nino ni wani?»

35 Yeso aka ndi na ibu be: «Bungbanganya atu mbeyi bata luga kunu ko ngbinga mukede. Kpokyononi na lisyε, kye biti kamuhumonito. Mutu nino akpakyana no biti, kibogigu be akaaga yani.

³⁶ Binikyoni neki bungbanganya ngingo yi nino ma mbeyi mino na ibu aka, kye miiti batu ba bungbanganya.»

Kumbuso Yeso kabikya beyo, imagalya ndi iyi, isumoku.

Bayuda bokyini kabinkyana Yeso

³⁷ Gutugu beyo Yeso agya ndi mino mok-
ingyosi mumbanga-mbanga ko misa ka bu beyo,
bakabinyanagu ndi,

³⁸ kuwa wa gu wa, munzina nimo mugyalandu
Isaya abikya ndi italyana:

«Mombukwono-dosu, wani no abinkyana ndi
likpumuka nilo ta ndi kabikyaga?

Mombukwono-dosu awonisila ndi wani
kubokuko kwo ngu kaki?»

³⁹ Kinili, bakakwananigu ndi kabinkyana,
kabyenene na nilo Isaya abikya ndi bata be:

⁴⁰ «Kunzi udulogoni ndi miso,
udulaga yimibo.

Agya ndi beyo,

kye bakinogonitogu bata,

yimibo kabu kotombisyogonitogu bata luki.

Kinili, bakoyikosagu ndi obili kabu,

Iba nuhukusatu ndi!»

⁴¹ Isaya abikya ndi beyo kye ina ndi ibiba ka Yeso
kambwa, anzinagatu ndi ko bulya kaki.

⁴² Gutugu beyo, budingi luga ka bangama
ka Bayuda babinyanatu ndi. Bagegu ndi
kapa kaipupiso kye Bafalisayo bakukpumyoni
ka ndabu ya malumba kabu.

⁴³ A beyo, Bafalisayo bapaga ndi ibu ibiba ka
bambanzu kakitaga niyo odogoku ko Kunzi.

Bako mungimbo pisi ka likpamuka ka Yeso

⁴⁴ Kɔwa wa, Yeso apamikana be: «Ninɔ ebini kyana, kebini kyanaɔ imi aka, luki limoti, abini kyana gɔni ninɔ etikoku ndi.

⁴⁵ Ninɔ akemina, akamina gɔni ninɔ etikoku ndi.

⁴⁶ Imi, nodoku ndi ka obili abe bungbanganya, kye mutɔ wasi ninɔ ebini kyana kikonitɔɔ ko biti.

⁴⁷ Mambanzɔ kukana likpamuka kami ni kogyigɔ, nakakalyigɔ makombɔ. A beyɔ, nakodokugɔ ndi kako mungimbo ka obili, luki limoti, nodoku ndi kahukuso.

⁴⁸ Mambanzɔ kemɔya, akyɔ kabini kyana likpamuka kami, a na zoki kaki. Mutiwi ninɔ napaga ndi mɔ abisa ndeke ka mungimbo ka lisyɛ la mulifo.

⁴⁹ A beyɔ, nakanzinagigɔ ko ngu kami bikpe. Baba ninɔ etikoku ndi nɔ ekpamya ndi iyi mombukwana-daki yi be nakwanana kabikyɔ ikani katiwa bunɔ.

⁵⁰ Nakaiba binza ambe, mutuu ka Baba apaga obili wa benze na benze. Kinili, nilɔ nabikyaga, ikaga mɔɔngɔni beyɔ aka yɔ Baba ekpamya ndi mino.»

13

Yeso akasukusa babibya kaki magu

¹ A ndi ni otigolini lisyɛ limoti kadwe ka Pasika. Yeso a kɔwa ndi kaimibo be ngbingo kaki itulyonini katukya ka obili yi nimɔ na kaaga ka abaki. Upaga ndi bava-kukaki nifo bikaga ndi ka obili, idukulogo kaɔpa kadwe ka mulifo.

² Yeso na babifya kaki ba ndi kalya malili ma bugogo. Mumuyoniso a ndi ni amingyini Yuda mika Simoni-Isikalioti be agabi Yeso.

³ Yeso a ndi kaiba be Abaki apa ndi ngu ka makpamuka masi, na goni be otukyoku ndi ku kaki ko Kunzi na a ndi kaiga ku go ku.

⁴ Ngbingo yi ninu ba mbeyi ndi mino aka ka miza, amaga ndi, inyo kutuko kwa mbanzi, ava kutuko kumoti bene, ikpikila ka idukufiso.

⁵ Kumbuso yi, ofuka ndi libo ka sani, apunga kausukusa babifya kaki magu na kaukpaaga na kutuko nikwo ikpikila ndi ka idukufiso.

⁶ Niyu adwe ka Simoni Petele, iyi Petele amuusa ndi be: «Mombukwono-dosu, iwe kuwa nu wakesukusa magu?»

⁷ Yeso asikisya ndi be: «Nilo nakagya mbiya wanu wakibigu, luki limoti, wibatua banu.»

⁸ Petele aka ndi be: «Iwe kesukusa imi magu? Kigyananigu!» Luki limoti, Yeso aka na iyi be: «Nakusukusi magu, takikigu ndeke bata pa imoti na iwe.»

⁹ Simoni Petele abikya kuwa ndi bata be: «Mombukwono-dosu, kiko neki ni a beyo, wakesukusonitogu asi magu aka. Luki limoti, isukusatu goni maboku na mu!»

¹⁰ Yeso abikya ndi be: «Mutu yi ninu isukusogi, kegū bata na nza ya kisukusaga, akwanana kuwa kaisukusa asi magu aka. A beyo, ibunu ma bingu, luki limoti kegū ibunu basi.»

¹¹ A beyo, Yeso a ndi kamibo mutū ninu agaba banu, kinili abikya ndi be: «Ibunu basi makegū bingu.»

¹² Niyu uma kausukusa magu, imokisyo bata

ndi kutuko kaki kwa mbanzi, igoku bata kalyalya, umuusa ndi ɓe: «Mibito isi ya likpɔmɔka li nilo namugyilyi?»

¹³ Ibunu, memakaga ɓe Muwonisilo, Mombukwono-dosu, mabikyaga lingunɔ, kye na ɓeyɔ aka yɔ.

¹⁴ Kika neki ni imi, Muwonisilo na Mombukwono-donu, namusukusini magɔ, ibunu makwanana gɔni kasukusana magɔ luga kunu.

¹⁵ A ɓeyɔ, imi namupɔ likingyosi, kye gyoni ibunu mɔɔngɔni ɓegɔyɔ namugyilyi mino.

¹⁶ A lingunɔ, a lingunɔ, nakamɔbikya ambe, musunzu kakwananigɔ kaiko ngama ka mombukwana-daki, gutugɔ atutumbwa aka kakwananigɔ kakitaga mutɔ yi nino atiki.

¹⁷ Mbiya wanɔ mibini likpɔmɔka li nilo, mak-
agya ɓeyɔ namugyilyi mino, mika ndeke batɔ ba magyagya.»

¹⁸ Yeso omotiloku ndi ɓe: «Likpɔmɔka li nili, nakegɔ kamɔbikya ibunu basi. Imi, nakau-
mibo batɔ nibo nupunogoni ndi. Luki limoti,
okwononi itulyosi nilo ikpikaga ndi ka Mobiso
Motu ɓe: «Mutɔ yi nino talyalyaga ndi na iyi,
eitilyini».

¹⁹ Namubikyi likpɔmɔka li nili mbiya yi nimɔ
kambwa ɓe igyonosi. Ngbingo yi nino igyonosa
banɔ mino, mabinikyana banɔ ɓe «imi, natɔ».

²⁰ A lingunɔ, a lingunɔ, nakamɔbikya ambe,
mambanzu katilya mutɔ yi nino natiki, etilyi imi.
Mambanzu ketilya, atilyi gɔni nino etikoku ndi.»

Yeso obikyini be Yuda agabatu
(Matayo 26:20-25; Maliko 14:17-21; Luka
22:21-23)

²¹ Niyɔ Yeso ama ndi mino kanzina beyɔ, limbengi alya ndi kumbu, abikya ndi bingbanganya be: «A lingunɔ, a lingunɔ, nakamubikya ambe, bemoti kunu egabatu.»

²² Babibya bapunga ndi kaandanana luga kabɛ, ni bakεgɛ kotombisyo be akanzina ko bulya ka wani.

²³ Wa ba ndi mino kalyalya, bemoti ka babibya kaki ninɔ iyi Yeso apaga ndi, a ndi ka kpɔɔ kaki.

²⁴ Simoni Petele anɔta ndi mubibya yi ninɔ be kye amuusi Yeso ikani a ndi kabikya likpɔmuka li nilɔ ko bulya ka wani.

²⁵ Mubibya yi ninɔ igumya ndi ka Yeso, amuusa be: «Mombukwono-dosu, wani?»

²⁶ Yeso asikisya ndi: «Nakolubo dongbu ya mukati mi nima ko supu, matu yi ninɔ napá, iba iyi ninɔ.» Yeso olubo kuwa ndi, apá Yuda Isikalioti mika Simoni.

²⁷ Niyɔ aka yɔ Yuda ava, Abili ingya ndi kɔsɔ kaki. Yeso aka ndi na iyi be: «Niyɔ wakapa kagya, gya bigala-gala.»

²⁸ Gutugu matu bemoti aka luga ka nifo ba ndi kalyalya wa, kotombisyagu ndi isi ya manzina mi nimɔ.

²⁹ A beyɔ, yeki Yuda nɔ obuulyaga ndi buyi, batu bagɔgɔ luga ka babibya ba ndi kasima be Yeso akabikya be oluwi malili nimɔ bakwanana ndi kalya ka yinga, ikani indi kaupá batu ba yangya luki likεdε.

30 Yuda ava k̄wa ndi dongbu ya mukati mi nimo, ko ngbingo yi nino aka no, opupa ndi. A k̄wa ndi ni bitu olipyini.

M̄t̄u mambiya

31 Niȳo Yuda opupo, Yeso abikya ndi be: «Mbiya-mbiya yi nimu, Mika-Mumbanzu ovini ibiba, Kunzi ovini goni ibiba pisi ku kaki.

32 Kika ni Kunzi ovini ibiba pisi ku kaki, iyi Kunzi mombukwana-daki yi owonisilatu goni iyi ibiba ko Miki pisi ku kaki bikwa.

33 Bomikami, nakegu bata na ibunu ko ngbingo munda. Mekisatu, luki limoti, mufongoni beyo nubikya ndi mino Bayuda, namufikiyi k̄wa goni ibunu mbiya yi nimu be: makakwananigu kainda ku imi no mino kaaga.

34 Nakamupa mut̄u mambiya: ponononi luga kunu. Mufongoni beyo imi namupa ndi mino, ponononi ibunu begayo.

35 Kika ni ma na sipananiso luga kunu, bat̄u basi biba ndeke be ma babibya kami.»

Yeso akabikya be Petele amanganyatu

(Matayo 26:31-35; Maliko 14:27-31; Luka 22:31-34)

36 Simoni Petele amuusa ndi Yeso be: «Mombukwono-dosu, wa se k̄wa kainda yani?» Yeso asikisya ndi be: «Ku no mino kainda, wakakwananigu kebye mbiya wanu, luki limoti, webyetu ndeke kumbuso.»

37 Petele amuuso bata ndi be: «Mombukwono-dosu, ko bulya iki nakakwananigu kabuye mbiya wanu? Na wakitulya kapá ofili kami ko bulya kaku.»

³⁸ Yeso asikisya ndi Ɔɛ: «Watu aka wakitulya kapá ɔbɪli kakú ko bulya kami? A lingunú, a lingunú, nakaubikya ambɛ, kambwa koku kaalika, wika ni wemongonyini nganga yisaa.»

14

Yeso ni pisi niyo indaga ku ka Baba

¹ Yeso ubikya ndi babɪɪya kaki Ɔɛ: «Makombomboyonitɔɔ. Mubinikyononi Kunzi, mɛbinikyana gɔni imi.

² Ka ndabu ka Baba bapa a bayakpu. Kiki bi beyɔ, nakakwananigu bi kamubikya ambɛ nogoni kamubungusilyogo yi.

³ Nakaaga kamubungusilyogo pa, nigokuto bata kamava, iba ku imi niko mino, wikoni ibunu ku go ku.

⁴ Mibatú ku no mino kaında, mibatú gɔni pisi yi.»

⁵ Tuma abikya kuwa ndi Ɔɛ: «Mombukwondosu, takibigu ku wo mino kaında. Tiba kuwa pisi liki?»

⁶ Yeso abikya ndi Ɔɛ: «Imi ni pisi, lingunú na ɔbɪli. Mumbanzu gutugu bemoti aka kakwananigu kaında ka Baba ni kobyigu pisi ku kami.

⁷ Makemibo bi binza, mamibatú gɔni bi Baba. Katukya mbiya wanú, mamibatú na maminoni.»

⁸ Filipi abikya ndi Yeso Ɔɛ: «Mombukwondosu, tiwanya kuwa asi Baba aka, ama kuwa gutugu bubwa.»

⁹ Yeso asikisya ndi Ɔɛ: «Eze, Filipi, mututu kegú buwobi wa tiko mino na ibunu,

wakemibagu? Mutu yi nino emina, aminoni goni Baba. Ko bulya iki yo wo mino kabikya be: <Tiwanya Baba?>

¹⁰ Wakegu kabinikyana ambe, imi, na kuso ka Baba na Baba kuso kami? Munzina masi nimo namubikyaga, kopupogigu na imi, luki limoti, Baba nino a kuso kami no agyaga mogubo kaki.

¹¹ Ibinikyononi ngbingo yi nino no mino kamubikya be: Imi na kuso ka Baba na Baba a kuso kami. Makobinikyononi beyo, ibinikyononi gutugu asi ko bulya mogubo kaki aka.

¹² A lingunu, a lingunu, nakamubikya ambe, mutu yi nino ebinikyononi, agya ndeke mogubo nimo nagyaga. Agyaga ndeke goni makpamuka makpukpu kugbe, kye imi nakaaga ka Baba.

¹³ Makpamuka masi nimo makunga ndeke ko lino kami, namugyiyatu ndeke iba Baba avi ibiba pisi ko Miki.

¹⁴ Makakunga luki ko lino kami, namugyiyatu.»

Yeso uwonyogini babibya Limbengi-Lotu

¹⁵ Yeso omotiloku ndi be: «Makepa, magya mutuu kami.

¹⁶ Imi, nakunga banu Baba, amupi mutu wagogo nino ika na ibunu ka benze na benze kamutungbulaga:

¹⁷ mutu yi ni Limbengi nilo la lingunu. Batu ba obili bakakwananigu kabailya, kye bakaminagigu na bakamibogigu. Luki limoti, ibunu mamibatuu kye ikaga buwobi na ibunu, na a ka mambengi kunu.

18 Nakamũsigũ ndeke bokwino, nigokuto ndeke bata buwobi na ibunu.

19 Otigoli yikede, batũ ba obili bakeminigũ ndeke bata, luki limoti, ibunu, meminatũ. Imi na na obili, ibunu mika ndeke na obili goni.

20 Ka lisyẽ li nilo, mibatũ ndeke be imi na kũso ka Baba, ibunu kũso kami na imi kũso kunu.

21 Mũtũ yi ninũ ibaga mũtũũ kami, agya, iyi nũ epaga. Baba apa ndeke mũtũ yi ninũ epaga, imi napa ndeke goni, nimibisisa kũ kaki.»

22 Yuda yi nimũ kegũ ndi Yuda Isikalioti, amuusa Yeso be: «Mombukwono-dosu, ko bulya iki yũ wiwoniso mino ku kusu aka ni kegũ ka batũ ba obili?»

23 Yeso asikisya ndi be: «Mũmbanzũ kepa, agyatũ nilo niko kabikya. Baba apatũ, ibusu na Baba todoku ndeke kũ kaki, tiko kũso kaki.

24 Mũtũ yi ninũ kepagigũ, kagyagigũ nilo niko kabikya. Mũtũũ mi ninũ makaukana kegũ ma kami, luki limoti a ninũ ka Baba ninũ etikoku ndi.

25 Namubikiyi beyo kye na mbeyi bata luga kunu aka.

26 Luki limoti, mũtũ wagogo ninũ nobikiyi bi ambe odoku ndeke kamũtũngbulaga ni Limbengi-Lotu ninũ Baba atikoku ko lino kami. Iyi amuwonisila ndeke makpũmũka masi, amutomosya masi ninũ namubikyaga ndi.

27 Namusilyi maziyo, namũpá maziyo kami. Imi, nakamũpĩgũ mũdũngoni beyo batũ ba obili bapága mino. Makombomboyonitogũ ikani kabanga.

²⁸ Mukonito bi ɔeyɔ namubikiyi bi mino ɔe: «Nogoni, luki limoti, nigokuto ndeke ɔuwobi na ibunu.» Kiko bi ni mepagatɔ, gwoni magyagya kye nakaaga ka Baba. A ɔeyɔ, Baba a mutɔ wa ibiba kɔgbe kekitaga imi.

²⁹ Namubikiyi likpɔmɔka li nili mbiya wanɔ kanɔ kanigyonosigɔ, kye ngbingo yi ninɔ igy-onosa ɔanɔ mino, ɔinikyononito.

³⁰ Nakɛgɔ ɔata na ibunu na mɔnzina manda kye ngama wa ɔɔili yi nimɔ a kɔwa kodoku. Iyi kakwananigɔ kagya luki gutugɔ limoti aka,

³¹ luki limoti, okwononi ɔatɔ ɔa ɔɔili ɔibi ɔe napagatɔ Baba, na imi nagyaga mɔɔngɔni ɔeyɔ ekpɔmya ndi mino. Womogoni, totukyini wanɔ.»

15

Yeso ni muzabibu ma lingunɔ

¹ «Imi ni muzabibu ma lingunɔ, Baba nɔ a mombukwono tiko.

² Akɔgɔ tabi kami yasi niyɔ kabukutagigɔ. Ofungusyogo niyɔ abukutaga, kye abukuti yakpɔ kakitaga.

³ Ibunu, ma kɔwa ɔingɔ pisi ka mutiwi nimɔ namupɔga ndi.

⁴ Wikoni kɔsɔ kami, mɔɔngɔni ɔeyɔ imi no mino kɔsɔ kunu. Mutabi mumoti kakwananigɔ kabukuta bumo yikaka ni kegɔ ka muzabibu. Mɔɔngɔni ɔeyɔ, ibunu makakwananigɔ kabukuta bumo makiki kɔsɔ kami.

⁵ Imi ni muzabibu, ibunu ma tabi. Ninɔ ikaga kɔsɔ kami, imi kɔsɔ kaki, abukuta bumo yakpɔ. A ɔeyɔ, kiki na imi, makakwananigɔ kagya luki gutugɔ limoti aka. ⁶ Mɔmbanzɔ kiki kɔsɔ kami,

ƒambimba kunzi mɔdɔngɔni abe mutabi, umila. Bavaga tabi yi niyo umilaga, ƒabɔsya ko buku, agbɔndikana.

⁷ Makiko kɔsɔ kami na likpɔmuka kami iko kɔsɔ kunu, kungoni masi nimo makapa, minisanatu na imu.

⁸ Makabukuta bumo yakpu, lino ka Baba avatu ibiba, kɔwa wa, miita ndeke ƒabibya kami ƒa lingunu.

⁹ Mɔdɔngɔni ƒeyɔ Baba epa mino, namupa imi ƒegeyɔ. Wikoni ka sipananiso kami.

¹⁰ Makagya mutuu kami, mika ndeke ka sipananiso kami. Mɔdɔngɔni ƒeyɔ imi, nagyaga ndi mino mutuu ka Baba, nikaga ka sipananiso kaki.

¹¹ Namubikyaga ndi likpɔmuka li nilo kye gwoni magyagya abe imi. Igyagya kunu ika kɔwa yidingi kakitaga.

¹² Nakamupá mutuu ambe ponononi luga kunu mɔdɔngɔni ƒeyɔ namupa ndi mino imi.

¹³ Kegu na mumbanzu nino a na sipananiso sidingi kakitaga mutuu yi nino apága obili kaki ka ƒawai-daki.

¹⁴ Ibunu, mika ƒawai kika ni makagya nilo imi, nakamukpama kagya.

¹⁵ Nakamamakigu bata ƒe ƒosunzu, kye musunzu kibogigu nilo mombukwana-daki agyaga. Nakamamaka ambe ƒawai, kye namumibisoni masi nimo nukana ndi na Baba.

¹⁶ Kegu ibunu ƒo mepunaga ndi, luki limoti, imi no namupunaga. Namutika ambe windoni, bukutogoni bumo na bumo niyo kikigu ndeke na mulibo. Kɔwa wa, Baba amupá masi nimo

makungaga ndeke ko lino kami.

¹⁷ Ka mulibo, mutuu kami nima: ponononi luga kunu.»

ɔbili akamuya Yeso na babibya kaki

¹⁸ «Kika ni ɔbili akamumuya, wiboni ambe arunga ndi kemuya imi kambwa kunu.

¹⁹ Makika ndi batu ba ɔbili, ɔbili amuratu bi kye miko bi batu kaki. Luki limoti, imi, namupunogoni ndi katukya luga ka batu ba ɔbili. Ibunu, makegu bata batu ba ɔbili, kinili ɔbili akamumuya.

²⁰ Tomononi likrumuka nilo namubikya ndi be: «Musunzu kegu na ibiba kakitaga mombukwana-daki.» Kika ni bambanzu begyogiyisa ndi, bamugyogiyiso ndeke ibunu begyo. Na kika ni bagyatu ndi mutiwi kami, bagya ndeke nimo kunu begyo.

²¹ Luki limoti, bamugya ndeke nimo masi ko bulya kami, kye bakamibigu nino etikoku ndi.

²² Nakoduku ndi na nakunzinyi ndi, iba bakegu na bunye. Mbiya wanu, bakegu bata no pisi ya kanganya bunye kabu.

²³ Nino akemuya, akamuya goni Baba.

²⁴ Nakogyi ndi luga kabu makrumuka mumbanga-mbanga nimo mumbanzu gutugu bemoti aka kagyagu ndi, iba bakegu na bunye. Mbiya wanu, binatu ndi, luki limoti, ba asi katimuya aka ibusu na Baba.

²⁵ Luki limoti, igyonosa ndi beyo kye itulyani likrumuka nilo bokpika ndi ka mutuu kabu be: «Bemuya ndi payaya aka.»

²⁶ Namutikilyokuto ndeke kotukyoku ka Baba, mutū nino ikaga ndeke kamutungbulaga. Mutū yi ni Limbengi la lingunū nilo akodoku ka Baba. Iyi no ika ndeke demū kami.

²⁷ Na ibunu mika ndeke bademū kami goni, kye ma ndi pa imoti na imi katukya ka mupunganagi.»

16

¹ «Namubikya ndi makpumuka nimo kye makotukyonitogu ka baya kunu.

² Bamukpumyagatu ndeke ka bandabu baya malumba. Na ngbingo atu ndeke kodoku nino bamumwogo ndeke mino, banasima be bakapa Kunzi apepe.

³ Bagyaga ndeke beyo kye bakamibigu Baba, gutugu imi aka.

⁴ Luki limoti, namubikyi beyo kye wa ngbingo yi nino itulyana ndeke mino, matamana be, imi, namubikyatu ndi.»

Ligubo ka Limbengi-Lotu

«Nakamubikyagu ndi katukya ka mupunganagi, kye ta ndi pa imoti na ibunu.

⁵ Mbiya wanu, naniga ku ka mutū yi nino etikoku ndi. Na mumbanzu gutugu bemoti aka kegū kemuuso be: «Wakainda yani?»

⁶ Luki limoti, yeki namubikyi beyo, kumbu amutumini kawa ka mambengi bidε.

⁷ Wina se, imi, nakamubikya lingunū. A izangia kunu be imi naga. A beyo, nakogo,

ninɔ akwanana ndeke kamutungbulaga kamudulyikugu ndeke bata. Luki limoti, nakaga, namutikilyokuto ndeke.

⁸ Ngbingo yi ninɔ odoku ndeke mino, uwonisila ndeke bingbanganya batɔ ba obili yi nimɔ ko bulya banyɛ, bulyo bungbingbili na bulyo mungimbo ko Kunzi.

⁹ Ko bulyo banyɛ, kye bakapagu kabinikyana.

¹⁰ Ko bulyo bungbingbili, kye nakaaga ka Baba na makeminigu ndeke bata.

¹¹ Ko bulyo mungimbo ko Kunzi, kye bokoni ndi mungimbo ka ngama wa obili yi nimɔ.

¹² Na bata na makpamuka mudingi kamubikya. Luki limoti, makakwananigu kabinika buti bi mbiya wanɔ.

¹³ Ngbingo yi ninɔ Limbengi la lingunɔ odoku ndeke mino, amukpkyonisaga ndeke ka lingunɔ aka. A beyɔ, kanzinagigu ndeke ko lino kaki bikpe. Luki limoti, abikyaga ndeke masi nimɔ akanaga na amubikyaga makpamuka nimɔ igy-onosa ndeke.

¹⁴ Owonisaga ndeke ibiba kami kye makpamuka masi nimɔ amubikyaga ndeke, opupaga ndeke ka nimɔ a kuso kami.

¹⁵ Makpamuka masi nimɔ ka Baba a makami goni. Kinili namubikyɔi ambe makpamuka masi nimɔ Limbengi amubikyaga ndeke, opupaga ndeke ka nimɔ a kuso kami.»

Kumbu kunu akoyikono magyaga

¹⁶ «Osikoni yikedɛ, makeminigu bata, kumbuso wo ngbinga makedɛ meminatɔ bata.»

17 Babibya kaki bagogo bapunga kuwa ndi kaimuuso luga kabu be: «Likpamuka tino lo akatibikya lo? Akatibikya be: <Osikoni yikede, makeminigu bata, na kumbuso wo ngbinga mukede meminatu bata>. Na be: <Nakainda ka Baba.>»

18 Bisilaga ndi kaimuuso be: «Niyo akabikya be: <Ngbinga mukede> isi yi ni iki? Takegu kaiba ikani akanzina ko bulyo luki tino.»

19 Yeso iba ndi be ba ndi kapa kamuuso likpamuka. Ubikya kuwa ndi be: «Makaimuuso ko bulya likpamuka nilo namubikyi bi be: <Osikoni yikede, makeminigu bata, na kumbuso wo ngbinga mukede meminatü bata?>

20 A lingunu, a lingunu, nakamubikya ambe, ibunu, magamanatu ndeke, mogulya ko kumbu. Luki limoti, batu ba obili bogwa ndeke ibu magyagya. Ibunu, mika ndeke ko kumbu luki limoti, kumbu kunu oyikana ndeke magyagya.

21 Ngbingo ninu muko o mino kabukuta, ikaga ko kumbu kye a ngbingo kaki wa yigyogyiso. Luki limoti, kabukuta, katamanigu bata yigyogyiso yi niyo. Ikaga kuwa na magyagya kye obukutini.

22 Ibunu goni, ma ko kumbu mbiya wanu. Luki limoti, namuminatu ndeke bata ni mambengi amutumini na magyagya bidu. Mambanzu gutugu bemoti aka kamukupyigu ndeke magyagya mi nimo.

23 Ka lisyu li nilo, makemuusigu ndeke bata likpamuka gutugu limoti aka. A lingunu, a lingunu, nakamubikya ambe, Baba amupatu masi nimo makungaga ndeke ko lino kami.

24 Kadwe na lisyε nili, makonokungigu luki ko lino kami. Kungoni, minisanatε nolu iba igyagya kunu iki kεwa yidingi.»

Yeso aditogoni ndi εbili wasi

25 Yeso obikyoku bεta bε: «Namεbikyaga ndi makpεmuka mi nimo masi pisi ka mozuni. Ngbingo odokuto ndeke nino nakamunzinilyigu bεta mino bεyo, luki limoti, namunzinyila ndeke bingbanganya ko bulya ka Baba.

26 Ka lisyε li nilo, makungaga ndeke Baba makpεmuka masi ko lino kami. Nakεgu kamεbikya ambe imi no namεkungulyaga ndeke.

27 A bεyo, iyi Baba bikpε amεpagatε, kyε ibunu, mεpagatε, mabinikyana bε notukyoku ndi ko Kunzi.

28 Notukyoku ndi ka Baba, nodoku ka εbili. Mbiya wanε, nakasa εbili, niga ka Baba.»

29 Babibya kaki babikya kεwa ndi bε: «Iyaaa, mbiya wanε, wa kεwa kanzina bingbanganya. Wakegu bεta katwa mozuni.

30 Mbiya wanε, takaiba ambe wibaga makpεmuka masi, kεgu bεta na izangiya bε mεmbanzε umuusito bεta likpεmuka. Kinili, takabinikyana bε wotukyoku ndi ko Kunzi.»

31 Yeso umuusa ndi bε: «Mabinikyoni se kεwa mbiya wanε?

32 εεε, ngbingo a se kodoku, itulyonini, nino momisikana ndeke mino bingbwi, mεmbanzε yikaka-yikaka imagalya ka nakpangbala kaki. Ngbingo nino mesa ndeke mino mukaka

binvubu. Luki limoti, nakegu mukaka kye Baba a pa imoti na imi.

³³ Namubikya ndi masi nimo kye winisononi na maziyo kuso kami. Migyogyisatu ndeke ka obili. Luki limoti, makobongonitogu. Imi, noditoni ndi masi ka obili binvi.»

17

Yeso akaulumbiya babibya kaki

¹ Niyu Yeso ama kanzina beyo, ikwe ndi kugu wa lisyu, abikya be: «Baboo, ngbingo itulyonini. Mubibiso mikaku, kye iyi ubibisi goni.

² Waponi ndi bungama kugu ka bambanzu basi, kye upi batu basi nibo wapa obili wa benze na benze.

³ Obili wa benze na benze yi ni kaumibo iwe, Kunzi bemoti, nino walingunu na imi Yeso-Kilisito nino wetikoku ndi.

⁴ Imi, nubibisoni kunu ka obili. Nomoni ligubo nilo wetikoku ndi kagya.

⁵ Baboo, mbiya wanu, imigisyoku ibiba buwobi na iwe, ibiba mufongoni abe niyu nikaga ndi noyu ku kaku kambwa wagi obili.

⁶ Numibisikosoni ka batu nibo upunaga ndi ka obili, wepa. Ba ndi batu kaku, wepoku, bobuulyogo likpumuka kaku.

⁷ Mbiya yi nimu, bakaiba be masi nimo wepa ndi, apunya ku kaku.

⁸ Kye nukitisyaga ndi likpumuka nilo aka lo webikyaga ndi, babinikyana. Biba ndi ka lingunu be nopunyoku ku kaku na kabinikyana be iwe no wetikoku ndi.

9 Imi, nakaukungilya. Nakegu kaukungilya batu ba obili, luki limoti, nibo wepá ndi kye ba kuwa batu kaku.

10 Masi nimo na nomu a ma kaku na nimo kaku a ma kami, ibiba kami akainisoniso ko pisi kabu.

11 Nakegu bata ka obili, luki limoti ibu ba mbeyi ku kwa ku, wina se, imi nakaaga ku kaku. Baba Wotuooo, hubuulyogo ko ngu yo lino kaku. Lino nilo wepá ndi, kye biki luki limoti madongoni beyo ifusu to mino na iwe.

12 Ngbingo yi nino nikaga ndi mino pa imoti na ibu, nubuulyaga ndi ko ngu yo lino kaku nilo wepá ndi. Nubuulyaga ndi binza na gutugu bemoti luga kabu kobungagagu ndi, kiki nino aka no obungaga ndi kye Mobiso Motu itulyani.

13 Mbiya wanu, nakaaga ku kaku. Nakabikya likpumuka li nili ni na mbeyi bata ka obili aka iba igyagya kami iki bidε kusɔ kabu.

14 Imi, nubikya ndi likpumuka kaku, na batu ba obili bumuya ndi bikanganga kye ibu madongoni abe imi goni takegu batu ba obili.

15 Nakegu kalumba ambe hutumba ka obili, luki limoti, hubuulyogo ka mumuyoniso.

16 Ibu madongoni abe imi goni takegu batu ba obili.

17 Hububisa bitu pisi ka lingunu, kye manzina kaku ni lingunu.

18 Nakautika ka obili madongoni beyo wetikoku ndi goni mino imi.

19 Nakaupá obili kami abe aperse ko bulya kabu, kye bipi goni ibu na lingunu ku kaku.

20 Nakegu kahulumbilya babibya bi nibana aka ba, luki limoti, nakaulumbilya goni batu basi

nifo bukana ndeke mutuu kabu, bebinikyana.

²¹ Nakalumba kye ibu basi biki luki limoti, mufongoni beyo iwe Baba wo mino kuso kami na imi kuso kaku. Ibu goni biki luki limoti kye batu ba obili babinikyani be iwe no wetikoku ndi.

²² Imi, nuponi ndi ibiba niyo wepa ndi kye biki luki limoti mufongoni beyo to mino na iwe.

²³ Obili kami a kuso kabu na nino kaku kuso kami, iba biki ka imoti na linguna. A beyo, batu ba obili biba be iwe no wetikoku, hupaga mufongoni beyo wepaga mino.

²⁴ Baboo, ka batu bi nifo wepa ndi, nakapa ambe ku niko mino, biki ibu ku go ku, kye bini ibiba niyo kami. Ibiba yi niyo wepa ndi kye wepatu ndi kambwa kagya obili.

²⁵ Baboo, wa mutuu wongbingbili. Batu ba obili bakumibigu, luki limoti, imi numibatuu pa imoti na babibya bi nifo babinikyana be iwe no wetikoku ndi.

²⁶ Imi, numibisikosoni ko misa ka bu na nidukulagatu kaumibisikoso, kye sipananiso niso wa nosu kugu kami iki goni ka mambengi kabu, na imi niki goni ka mambengi kabu.»

18

Basuda bagwini Yeso

(Matayo 26:47-56; Maliko 14:43-53; Luka 22:47-53)

¹ Niyo ama kanzina beyo, Yeso opupa ndi na babibya kaki, aga kusyaku wo libo nilo ina be Kidoloni. Bogulya ndi ko tiko yimoti niyo a ndi ku beyo.

² Yuda, nino agaba ndi, ibagatu ndi pa niyo kye Yeso bamumukanagatu ndi na babibya kaki ku bigala-gala.

³ Iyi Yuda inda kuwa ndi ko tiko ku. A ndi pa imoti na ambaza ka basuda na bazamu ba Ndabu ko Kunzi nibo bokumu-kumu na Bafalisayo bapa ndi. Batu bi nibo ba ndi na mamomo, batala na makpumuka ma bangu.

⁴ Yeso a ndi kaiba masi nimo a ndi kasilyo. Ukpuḍoku ndi, umuusa be: «Makakisa wani?»

⁵ Basikisya ndi be: «Yeso nino mutu wa Nazaleti.» Ubikya be: «Imi nimu.»

Yuda nino a ndi ni agobini, a ndi goni wakamaga pa imoti na ibu wa.

⁶ Niyo Yeso ubikya kuwa be: «Imi nimu», biga na libo kumbuso, bogwaga wasi bingomungomu.

⁷ Igilya bata ndi kaumuusa be: «Makakisa wani?» Ibu aka be: «Yeso, mutu wa Nazaleti.»

⁸ Yeso usikisya ndi be: «Namubikyi ambе imi nimu. Kika neki ni imi no makakisa, husoni batu bi niba baga.»

⁹ Anzina ndi beyo, kotulyoso munzina nimo abikya ndi be: «Babaooo, mutu gutugu bemoti aka kobungagagu ndi luga ka batu nibo wepa ndi.»

¹⁰ Simoni Petele a ndi na dukpa, anyuulya, ayipo mugya-ligubo ko kumu-kumu, ako kutiliko kwa kumbanzikaniko bikya. Lino ka mugyaligubo no ndi ni Malikusi.

¹¹ Luki limoti, Yeso abikya kuwa ndi Petele be: «Wigiso dukpa ka sikpakasu si. Baba no

ebungusyilyaga ndi kopo wa yigyogyiso yi nimu. Ambe, wakapa be nakamwonitogu?»

Basuda banaga na Yeso ko kumu-kumu beyo ka Ana

¹² Ambaza ka basuda na ngama kabu, se kuwa bazamu ka bamboku-mboku ka Bayuda bagwi kuwa ndi Yeso, bakanda.

¹³ Baga mbeyi ndi na iyi ka Ana. Iyi Ana, a ndi abaki muka Kayafa nino a ndi kumu-kumu ka syangasu si niso.

¹⁴ Kayafa no upa ndi bamboku ka bayuda matu be: «A gutugu binza matu bemoti kokwo ko bulya ka batu basi.»

Petele amongonyini Yeso

(Matayo 26:69-70; Maliko 14:66-68; Luka 22:55-57)

¹⁵ Simoni Petele na mubibya wagogo ba ndi kabibya Yeso kumbuso. Mubibya yi nino bibananagatu ndi no kumu-kumu, kinili bogulya ndi pa imoti na Yeso ka pa yangba ya ndabu ko kumu-kumu.

¹⁶ Luki limoti, Petele asikana ndi iyi kunzi, buwobi na mupumi. Mubibya yi nino bibananaga ndi no kumu-kumu no opupoku ndi, banzina na muko yi nino a ndi zamu wa mupumi, kumbuso yi, agulyiso Petele.

¹⁷ Muko yi nino amuusa ndi Petele be: «Wakegu mbeyi goni iwe bemoti ka babibya ka aluku yi nimu?» Petele asikisya ndi be: «Kali, nakegu imi mubibya kaki.»

¹⁸ Budi a ndi bapu kuge. Bagya-ligubo na bazamu ba ndi ni bogbundini buku, bamanana

ka kpolo yi kaŭta. Petele a ndi goni iyi wakamaga wa, anuta.

Kumu-kumu akasombisa Yeso

(Matayo 26:59-66; Maliko 14:55-64; Luka 22:66-71)

¹⁹ Kumu-kumu apanga ndi kamuusogo Yeso ko bulya babibya kaki na ko bulya mutiwi kaki.

²⁰ Yeso asikisya ndi be: «Imi, nunzinyaga ndi bambanzu basi bingbanganya. Masye masi natiwaga ndi ka bandabu baya malumba, ka Ndabu ko Kunzi na ka bapa bayasi nibayo Bayuda basi bamumukanaga ndi mino. Nakabikyagu ndi likpumuka gutugu limoti aka ko dikidi.

²¹ Wakemuusogo ko bulya iki? Umuuso batu nibo bemukanaga ndi. Ibu, bibatu binza nilo nabikyaga ndi.»

²² Niyo Yeso abikya beyo, zamu bemoti nino a ndi wa abita Yeso, abikya be: «Ambe, kumu-kumu no wakasikisya beyo?»

²³ Yeso asikisya ndi be: «Kika ni nobikyi binye, wonisila bunye bi. Luki limoti, kika ni nobikyi binza, ko bulya iki yo weipi mino?»

²⁴ Kuwa wa, Ana atika ndi Yeso ku ko kumu-kumu beyo ka Kayafa. Iyi Yeso a mbeyi ndi mukanda aka.

Petele amongonyini bata Yeso

(Matayo 26:71-75; Maliko 14:69-72; Luka 22:58-62)

²⁵ Ko ngbingo yi nino, Simoni Petele a ndi wakamaga aka wa, anuta buku. Bamuusa ndi be: «Wakikogigu mbeyi goni mubibya kaki?»

Luki limoti, Petele anganya ndi, abikya be: «Kali! Nakegu imi mubibya kaki.»

²⁶ Bemoti ka bagya-ligubo ko kumu-kumu, ninɔ a ndi mamaki aluku ninɔ Petele ako ndi kutiliko, abikya be: «Ambe, imi, nakamuminigu mbeyi bi na iyi ko tiko?»

²⁷ Petele igilya bata ndi kaanganya. Wa aka wa, koku alika ndi.

Yeso akasamba kambwa ka Pilatu

(Matayo 27:1-2, 11-14; Maliko 15:1-5; Luka 23:1-5)

²⁸ Kuwa wa, basuda batukya ndi na Yeso ka Kayafa ko mbolugo, baga ndi na iyi ka basa ka ngama mudingi. Luki limoti, bangama ka bayuda bakogulyagu ndi ibu ku beyo. Ba ndi kapa kaiko bakibubiso aka kye biki bakitulya kalya Pasika.

²⁹ Kinili, ngama mudingi beyo ka Pilatu op-upoku ndi kautakanya, umuusa be: «Magwi aluku yi nimuna ko bulya iki?»

³⁰ Basikisya ndi be: «Kiki bi mutu wanye, iba takodukugu na iyi ku kaku.»

³¹ Pilatu abikya kuwa ndi be: «Muvoni ibunu bamombukwana-dabu bi, masombiso kabyenene na mutuu kunu.» Basikisya ndi be: «Takegu ibusu na luusa kamwo mumbanzu.»

³² Igyonosa ndi beyo kye likpumuka nilo Yeso abikya ndi itulyani, kowonisilo inguo ya kuk-waku nikwo okwa ndeke.

³³ Kuwa wa, Pilatu ogulya bata ndi ka basa, amaka Yeso, amuusa be: «Iwe ni ngama ka Bayuda?»

34 Yeso aka ndi na iyi ɓe: «Upupi asi iwe aka ɓikpe, ikani batu ɓagogo ɓo ɓutumbulyogi?»

35 Pilatu asikisya ɓe: «Na se imi muyuda? Si ɓava-kukaku na ɓokumu-kumu ɓo ɓoduku na iwe. Wogyi ɓi iki?»

36 Yeso asikisya ndi ɓe: «Bɓngama kami kegu ɓa ɔɓili yi nimu. Kika ndi ɓa ɔɓili yi nimu, iba batu kami ɓebumonilyito ɓi ɓe ɓakegobonitogu ka Bayuda. Luki limoti, ɓangama kami kegu ɓa wanu.»

37 Pilatu amuusa kuwa ndi ɓe: «Wa neki ngama?» Yeso asikisya ɓe: «ƙwe no wakabikya ɓe na ngama. Imi, niɓukuta ndi na nodoku ndi ka ɔɓili, kye nabikyagi ɓingbanganya makpamuka ma lingunu. Mutu wasi nino akisaga makpamuka ma lingunu, emukanagatu.»

38 Pilatu amuusa ndi ɓe: «Lingunu mbeyi ni iki?»

Pilatu okuni ɓe ɓamwi Yeso

(Matayo 27:15-31; Maliko 15:6-20; Luka 23:13-25)

Niyo Pilatu abikya ɓeyo, opupa bata ndi ku Bayuda ɓa ndi mino, ubikya ɓe: «Nakinigu imi ibo gutugu imoti aka niyo okwononi mino ɓe ɓamwi aluku yi nimu.

39 Luki limoti, kaina ɓeyo magyaga mino ka ɓundeli, namukulyagatu mutu ɓemoti wa ligbito ka Pasika. Ma neki kapa ɓe namukulyi ngama ka Bayuda?»

40 Kuwa wa, ɓapunga ndi kagbungbukana ɓe: «Kali, kegu aluku yi nimu! Takapa Balaba aka.» Wina se, Balaba yi nino a ndi munzikabu.

19

¹ Kɔwa wa, Pilatɔ akpamya ndi bɛ baga na Yeso, batniku pimbo.

² Basɔda boipa ndi muligi mo mowo biwilili abɛ ikpakpasɔ, bamokisya ndi. Bamokisya gɔni ndi kanzɔ wangbɔ.

³ Bindaga ndi buwobi na iyi, banatiba bikyekyeye banabikya bɛ: «Tumuusito, ngama ka Bayuda!» Banabitaga.

⁴ Pilatɔ opupoku ndi bata, ɔbikya Bayuda bɛ: «Hukononi, nakamunyulyoku kye wiboni ambɛ, nakaminigɔ imi na ibɔ gutugɔ imoti aka niyɔ namakyi mino ka mɔngimbo.»

⁵ Yeso opupoku kɔwa ndi, na ikpakpasɔ so mowo ka mɔ, bamokisyini kanzɔ wangbɔ. Pilatɔ aka na ibɔ bɛ: «Mɔtɔ kunu nimɔ.»

⁶ Niyɔ bokumu-kumu na bazamɔ bamina, bagbungukana ndi bɛ: «Mɔbangilaga ka mɔsalaba! Mɔbangilaga ka mɔsalaba!» Pilatɔ ɔbikya ndi bɛ: «Muvoni ibunu bamombukwanadonu, mabongilogoku. A bɛyɔ, nakaminigɔ imi na ibɔ niyɔ namakyi mino ka mɔngimbo.»

⁷ Bayuda basikisya ndi bɛ: «Ibusu ta na mɔtɔ, kabyenene na mɔtɔ mi nimɔ, okwononi bɛ alukɔ yi nimɔ okwi, kye akaibiba bɛ a Miko Kunzi.»

⁸ Niyɔ Pilatɔ ɔkana bɛyɔ, abanga ndi bata kugbɛ.

⁹ Iga ndi ka ndabɔ, amuusa Yeso bɛ: «Wa mbeyi maki?» Luki limoti, ni Yeso kasikisyigɔ.

¹⁰ Pilatɔ amuusa kɔwa ndi bɛ: «Ambɛ, we-dokilyi imi? Wakegɔ mbeyi kaiba ambɛ imi

no nakwanana kaukulaga ikani kaubangilaga ka musalaba?»

¹¹ Yeso asikisya be: «Bungama kaku kegū kugū kami, kiki asi niḅo aka ḅo Kunzi upóku ndi kotukyoku kugū wa lisyε. Kinili, matu yi ninḅo egobi bi ka maḅoku kaku, obinikini bunye budingi kakitaga niḅo kaku.»

¹² Katukya ko ngbingo yi ninḅo, Pilatu apunga ndi kakisa pisi kasiso Yeso. Luki limoti, Bayuda bapunga bata ndi kagbungbukana be: «Waka-sisa aluku yi nimu iba wakegu wai-daki Kaizali. Matu wasi ninḅo akaidondiso be a ngama, a mumuyoniso ka Kaizali.»

¹³ Niyo Pilatu ukana beyo, apupisisa ndi Yeso. Ika ndi ko kiti ninḅo ukogo ndi mino bangbanga, ka pa niyo bodukya ndi na matamu. Pa niyo balikyaga na Libelenia be «Gabata.»

¹⁴ Lisyε li nilo a ndi lisyε la kibungusyogo ka yinga wa Pasika, banda sa-sita. Pilatu ubikya kuwa ndi Bayuda be: «Ngama kunu nimu!»

¹⁵ Luki limoti, bagbungukana ndi be: «Mumwo! Mumwo! Mubangilaga ka musalaba!» Pilatu umuusa ndi be: «Makapa be nabangilagi ngama kunu ka musalaba?» Bokumu-kumu basikisya ndi be: «Takegu ifusu na ngama wagogo, asi Kaizali aka.»

¹⁶ Pilatu upa kuwa ndi Yeso be kye babangilagi ka musalaba.

*Basuda bakabangilaga Yeso ka musalaba
(Matayo 27:32-44; Maliko 15:21-32; Luka
23:26-43)*

Basuda bava kuwa ndi Yeso.

17 Iyi Yeso mombukwana-daki yi nɔ abinika ndi mʊsalaba kaki, opupa ndi kunzi wa gʊdʊ. Inda kʊwa ndi miso ya pa niyɔ balikyaga bɛ «Pa ya Ikrʊkrʊkʊsɔ» isi yi na Libelenia bɛ «Gɔlɔgɔta.»

18 Kʊ bɛyɔ, babangilaga ndi Yeso ka mʊsalaba na batʊ bagɔgɔ baba, nɔ kʊ, nɔ kʊ.

19 Pilatʊ okpika ndi ko mikya-libaʊ, babanga ka mʊsalaba. A ndi yikpiko bɛ: «Yeso mutʊ wa Nazaleti, Ngama ka Bayuda.» 20 Bayuda budingi batangʊlaga ndi mobiso mi nimɔ, kyɛ pa niyɔ babangilaga ndi mino Yeso a ndi buwobi na gʊdʊ. A ndi yikpiko ka Libelenia, Lilatini na Ligiliki.

21 Kʊwa wa, bokumu-kumu ka Bayuda babikya ndi Pilatʊ bɛ: «Wokokpikoni bɛ: <Ngama ka Bayuda,> luki limoti kpiko bɛ: <Alukʊ yi nimʊ abikya ndi bɛ: Imi ni Ngama ka Bayuda!>»

22 Luki limoti, Pilatʊ usikisya ndi bɛ: «Niyɔ nokpiki, ikpikini.»

23 Niyɔ basʊda bama kabangilaga Yeso, bava ndi botu kaki, bagbananaga ka bapanga bayikwanganya. Sʊda bɛmoti-bɛmoti ava ndi panga yi yimoti. Bava ndi gɔni kanzʊ kaki ninɔ itila ndi ni kɛgʊ na bapanga, katukya kugʊ adwɛ kusili, a ndi kutuko kumuti aka.

24 Basʊda babikyana ndi luga kabʊ bɛ: «Takayibogonitɔgʊ kanzʊ yi nimʊ, totwini mino libɛsɛ, iba tini bɛ wani nɔ asumbo.» Likpʊmʊka li nili igyonosa ndi kyɛ itʊlyani Mobiso Motu nimɔ akabikya bɛ:

«Bagbananaga ndi botu kami,

batwa libese ko bulya kanzu kami.»

Basuda bagya ndi beyo.

²⁵ Amaki Yeso, mamaki-amaki nino muko yi, Malia nino a ndi muko Kiliopasi se kuwa Malia mutu wa Magadala ba ndi bakamaga buwobi na musalaba ka Yeso.

²⁶ Niyoye Yeso amina ndi amaki pa imoti na mubifya yi nino apaga ndi kuge, abikya ndi be: «Mama, mikaku nimu.»

²⁷ Kumbuso yi, abikya ndi mubifya no be: «Amaku kuwa nimu.» Katukya ka lisyeyi li nilo, mubifya no aga ndi na Malia ku kaki.

Kukwaku ka Yeso

(Matayo 27:45-56; Maliko 15:33-41; Luka 23:44-49)

²⁸ Kumbuso yi, Yeso a ndi kaiba be masi itulyonini. Kotulyasa nilo ikpikaga ndi ka Mobiso Motu, abikya be: «Nakaimukana musasa mo libo.»

²⁹ Wa beyo, a ndi na mbike yimoti yitumo na vinya wozyo bidye. Kuwa wa, basuda bava ndi luki limoti la fubu-fubu, boluba ndi ka vinya yi nino, bakpikila ndi ka mu ma mikya mungbingili ma sibukaso niso balikyaga be isopo, bokpudisa ndi ka munoku ka Yeso.

³⁰ Niyoye Yeso amya vinya wozyo yi nino, abikya ndi be: «Masi itulyonini.» Abumya kuwa ndi mu, osisa limbengi.

Suda bemoti atumini Yeso na syogbu ka mbanzi

³¹ Lisyeyi li nilo a ndi lisyeyi la kibungusyogo ka lisyeyi la kimumbiso. Kinili, Bayuda bagegu ndi kapa be bamanda ka batu bi nibo bubangilaga

ndi iki ka musalaba aka kye Lisyε la kimumbiso li nilo, a ndi lidingi. Bakunga kawa ndi Pilatu be bufunogi magu kye butotisogi.

³² Basuda bodoku kawa ndi kobunaga magu ka batu nibo bubangilaga ndi na ba Yeso ka musalaba. Bapunga ndi na mutu wa mambwa se kawa nino wago.

³³ Niyo bosilo ka Yeso, bina ndi be okwini, kinili, bakabunagu ndi bata magu.

³⁴ Luki limoti, suda bemoti atuma ndi na syogbu ka mbanzi, ko ngbinga bemoti aka, libo na bangu opupa ndi.

³⁵ Mutu yi nino ina ndi likrumuka li nili no akatumbalaga yi. Mutumbalagi kaki a ma lingunu. Iyi akaiba be akabikya lingunu ko bulya kye ifunu binikyoonito goni.

³⁶ Masi nimo igyonosa ndi kye italyani nilo Mobiso Motu abikyaga be: «Gutugu mukuwo kaki mumuti aka kobunikiga ndeke.»

³⁷ Mobiso magogo Motu akabikya be: «Bandaga ndeke mutu yi nino batuma ndi na syogbu.»

Banaga kalumba Yeso

(Matayo 27:57-61; Maliko 15:42-47; Luka 23:50-56)

³⁸ Kumbuso yi, Yezefu mutu wa Alimatia, inda ndi kakunga Pilatu manda ka Yeso. Pilatu abailya ndi. Yezefu ikaga ndi mubibya ka Yeso ko dikidi kye a ndi kabanga bangama ka Bayuda, ovoku kawa ndi manda ka Yeso.

³⁹ Nikodimo nino inda ndi ka Yeso lisyε limoti no biti, odoku ndi na malazi nimo balikyaga ndi

βε manemanε mumatanaḡa no luki abε adudũ. Malazi mi nimɔ a ndi banda kilo batekeβε basaa.

⁴⁰ Kuwa wa, ibu basi baba bava ndi manda ka Yeso, bakandaga ndi na babandi bi nibayo bogbodyaga ndi na malazi mi nimɔ, mudɔngɔni beyɔ Bayuda bagyaga ndi mino kambwa kalumbo mumbanzũ.

⁴¹ Tiko yimoti a ndi ka pa niyo babangilaga ndi mino Yeso ka musalaba. Kusɔ wo tiko yi niyo, a ndi na mbuku yimoti yambiya niyo a ndi ni bakanalumbigu mino mumbanzũ.

⁴² Kaina be lisyε li nilɔ a ndi lisyε la kibungusyogo ka Lisyε la kimumbiso ka Bayuda, balumba ndi Yeso wa kye mbuku yi niyo a ndi buwobi.

20

Yeso olupini ka mbuku

(Matayo 28:1-8; Maliko 16:1-8; Luka 24:1-12)

¹ Ka lisyε la Mungu ko mbolugo, Malia nino matũ wa gudũ wa Magadala inda ndi ka mbuku. Niyo osila ku, ina be litalũ lidingi nilɔ badũla ndi nolu mbuku, ba ndi ni botumbini.

² Aga ndi mbangu ka Simoni Petele na ka mubibya wago nino Yeso apaga ndi, ubikya be: «Banyuni Mombukwono-dosu ka mbuku, takibigu ambe babisiku yani.»

³ Petele na mubibya nino wago no baga ndi ka mbuku.

⁴ Ibu basi baba baga ndi mbangu. Luki limoti, mubibya nino wago no a ndi kapikita mbangu yapũ kakitaga Petele, adwe ndi iyi kambwa.

5 Odidika ndi, abimya, ina botu bayidukusila ka kpolo, luki limoti, ni kingyigu.

6 Kuwa wa, Simoni Petele, nino a ndi kabibyoku, osiloku. Ogulya ndi ka mbuku, ina babandi bayidukusilo wa,

7 ina goni ndi panga ya kutuko nikwo batikya ndi noku Yeso mu. Panga ya kutuko yi niyo a ndi yidukufogo, yibisa di ka pa yagogo ni kegū pa imoti na babandi.

8 Kuwa wa, mabibya wagogo nino adikya ndi kosila ka mbuku, ogulya goni. Ina ndi, abinikyana.

9 A beyo, kadwe ko ngbingo yi nino, babibya ba ndi ni bakonotombisyigu isi ya likpumuka nilo bokpika ndi ko Mobiso be Yeso opupatu ndeke ka mbuku.

10 Kumbuso yi, babibya baba bi niho biganana ndi.

*Yeso apuponilyini Malia Magadala
(Matayo 28:9-10; Maliko 16:9-11)*

11 Malia a ndi wakamaga kunzi, ka kpolo wa mbuku, anagama. Ngbingo yi nino a mbeyi ndi mina kagama aka no, odidika ndi kabimya mbuku,

12 amina kuwa ndi bamalaika baba bimokisyogini botu bayotutu, bikogini ka pa niyo bongosa ndi mina manda ka Yeso. Bemoti a ndi miso ya mu, wago miso ya magu.

13 Bamuusa ndi be: «Ye ma, wakagama iki?» Usikisya ndi be: «Banyuni Mombukwana-dami ka mbuku, nakibigu ambe babisiku yani.»

14 Kumbuso kabikya beyo, oyikana ndi, amina Yeso wakamaga, luki limoti, ni kamibigu.

15 Yeso amuusa ndi ƒe: «Ye ma, wakagama iki? Wakakisa wani?» Malia a ndi kasima ƒe zamɔ wo ƒotiko nɔ. Abikya kɔwa ndi ƒe: «Ye ba, kika ni iwe nɔ wanyu ƒi, iwanya kɔ wabisi ƒi mino, naviku.»

16 Yeso amaka ndi ƒe: «Malia!» Malia oyikana ndi, abikya na Libelenia ƒe: «Labuni!» isi yi ƒe «Muwonisilo.»

17 Yeso abikya ndi ƒe: «Wakevilonitɔgɔ, kye nakanodokigɔ mɔɔyɔ ka Baba. Luki limoti, winda kaɔbikya ƒomika-mama amɔ nakafaka ka Baba ninɔ a gɔni Obonu, ko Kunzi kami ninɔ a gɔni Kunzi kunu.»

18 Malia yi ninɔ wa Magadala nɔ inda kɔwa ndi kaɔbikya ƒabɔɔɔ ƒe aminito Mombukwono-dosu, ɔtɔmbɔlyaga ƒeyɔ abikya ndi mino.

Yeso upuponilyini ƒabɔɔɔ kaki

(Matayo 28:16-20; Maliko 16:14-18; Luka 24:36-49)

19 Bɔgɔgɔ ƒa lisyɔ la Mungu li nilɔ aka lo, ƒabɔɔɔ ƒa ndi ƒumɔmɔkana. Badɔlaga ndi pumi ya ndaɔ niyɔ ƒa ndi mino ƒikpɔɔkpɔɔkpɔɔ, kye ƒa ndi kaɔbanga Bayuda. Yeso odoku ndi, amaga luga kabɔ ƒigba, iyi aka na iɔ ƒe: «Maziyɔ iki pa imoti na iɔunu!»

20 Kumbusa kabikya ƒeyɔ, ɔwanya maɔkɔ na mbanzi. ƒabɔɔɔ ƒogwa kɔwa ndi magyagya kamina Mombukwono-dosu.

21 Yeso igilya ƒata ndi kaɔbikya ƒe: «Maziyɔ iki pa imoti na iɔunu! Mɔɔngɔni ƒeyɔ Baba ɛtika ndi mino, nakamɔtika imi ƒegɔyɔ.»

22 Niyo abikya ndi beyo, uusya ndi na ahu, ubikya be: «Limbengi-Lotu iki kaso kunu.

23 Batu basi nibo mupilyaga ndeke bunye, binisanaga ndeke na mupilya. Basi nibo makupilyigu ndeke, bakinisonigu ndeke na mupilya.»

Tuma obinikyonini kawa be Yeso orupini ka mbaku

24 Luki limoti, ngbingo yi nino Yeso upuponilya ndi mino, Tuma nino bamakaga ndi goni be «Mubigi», bemoti ka babibya tekebe na baba, kegu ndi iyi wa.

25 Babibya bagogo babikya kawa ndi be: «Taminito se ibusu Mombukwono-dosu.» Luki limoti, Tuma usikisya ndi be: «Nakini bepukulu bayo sumani ka maboku kaki, nakatuni kpengbe ka bepukulu bi nibo, nakovili mbanzi kaki, nakabinikyanigu po.»

26 Kumbusa wa poso bemoti, babibya bamumukana bata ndi ka ndabu yi niyo. Tuma a kawa ndi pa imoti na ibu. Gutugu beyo pumi a ndi mino yidulaga aka yo, Yeso odoku ndi, iyi aka luga kabu bigba, ubikya ndi be: «Maziyo iki pa imoti na ibunu!»

27 Kawa wa, abikya ndi Tuma be: «Mutuna kpengbe kaku wanu, wina maboku kami. Makya kubokuko wanu, wevila mbanzi. Wakikonitogu bata na botumo, luki limoti, binikyana kawa.»

28 Tuma asikisya ndi be: «Mombukwana-dami, Kunzi kami!»

29 Yeso aka ndi na iyi be: «Wobinikyonini se kawa kye weminini? Igyagya ka batu nibo babinikyanaga ni bakiniga!»

Yuani akatumbulaga isi ya kitabi yi niyi

30 Yeso agyatu ndi bata makrumuka mambanga-mbanga mago makru ko misa ka babibya kaki. Makrumuka mi nimo kikipikagagu ndi ka kitabi yi niyi.

31 Luki limoti, bokpika ndi nimana kye mabinikyani be Yeso ni Masiya, Miko-Kunzi. Makabinikyana beyo, minisana na obili pisi ko lino kaki.

21

Yeso upuponilyini babibya madia na ika

1 Kumbuso yi, Yeso upuponilya bata ndi babibya kaki ka kpolo wa ibombu ya Tibelia. Upuponilya ndi bene:

2 Lise limoti, Simoni Petele, Tuma nino bamakaga ndi goni be Mubigi, Natanaeli nino a ndi muti wa Kana ka iwili ya Galilaya, bomika Zebedayo baba na babibya kaki bagogo baba, ba ndi pa imoti.

3 Simoni Petele aka ndi na ibu be: «Nakaaga ka bosu.» Ibu basikisya ndi be: «Gutugu ibusu aka, taga na ibunu.» Baga kawa ndi, badaka ka ingbolo. Luki limoti, biti yi niyo, bakanyogu ndi musi gutugu bemoti aka.

4 Niyo lise a ndi kosyoku, Yeso a ndi wakamaga kubi, luki limoti babibya bagegu ndi kamibo.

5 Yeso umuusa kawa ndi be: «Bomikami, mugwito bosu?» Ibu aka ndi be: «Haaa.»

6 Yeso ʌbikya ndi ʒe: «Luboni moyo ka kumbanzikaniko kwa ingbolo, mugwito bosu ka ʒeyo.» Boluba kuwa ndi, moyo ʌgyagya kanyo kye bosu ʒa ndi ni boyumonini mino ʒiyu.

7 Mʌʒiʒya ninu Yeso apaga ndi abikya Petele ʒe: «Mombukwono-dosu aka mu!» Niyo Simoni Petele ukana ʒeyo, imokisya ndi kutuko kye a ndi ndumbu, iyi aka ndi ko libo bikudumu.

8 Babiyu ʒagogo ʒa ndi kodoku aka ʒiwese na ingbolo ni bananyo moyo nimo a ndi ni oyumonini na bosu mo. A ʒeyo, ʒakegu ndi bata ʒyi na kubi, a kuwa ndi abe metele miya imoti aka.

9 Niyo ʒifuma, ʒatakanya ndi musu kugu wa makamu, na mukati.

10 Yeso ʌbikya ndi ʒe: «Doniku mino na bosu nibo mapunya kaunyoyo.»

11 Simoni Petele adaka kuwa ndi ka ingbolo, apunga koluta moyo nimo a ndi muyamana na bosu ʒakpukpu miya imoti ʒatekebe kubukumuti na basaa. Gutugu ʒeyo ʒa ndi mino ʒudingi yo, moyo katinikagagu ndi.

12 Yeso ʌbikya kuwa ndi ʒe: «Doniku kalyalya.» Gutugu mʌʒiʒya ʒemoti aka kikapundagu ndi kamuusa ʒe: «Iwe ni wani?» Ba ndi kaiba ʒinza ʒe Mombukwono-dosu no.

13 Yeso ukpudoku ndi, ava mukati, upaga pa imoti na bosu.

14 A kuwa ndi nganga ya yisaa Yeso kaupuponi-lyo babiyu kaki, katukya wa opupoku ndi mino ka mbuku.

Yeso akapa Petele ligubo

¹⁵ Niyo bama kalyalya, Yeso amuusa ndi Simoni Petele be: «Simoni, mika Yuani, wepagatu kaukitaga batu bi niba?» Petele asikisya ndi be: «Iyo, Mombukwono-dosu, wibatutu binza be nupagatu.» Yeso aka ndi na iyi be: «Hubuulyogo bomikya bakondolo kami!»

¹⁶ Igyilya bata ndi kamuusa be: «Simoni, mika Yuani, wepagatu?» Petele asikisya ndi be: «Iyo, Mombukwono-dosu, wibatutu binza be nupagatu.» Yeso aka ndi bata na iyi be: «Hubuulyogo bakondolo kami!»

¹⁷ Kumbuso yi, Yeso amuusa bata ndi ka nganga ya yisaa be: «Simoni, mika Yuani, wepagatu?» Petele alya ndi kumbu kugbe ka yuuso ya yisaa yi niyo be: «Wepagatu?» Asikisya kuwa ndi be: «Mombukwono-dosu, wibaga makpamuka masi, wibatutu be nupatu!» Yeso abikya ndi be: «Hubuulyogo bakondolo kami!»

¹⁸ A lingunu, a lingunu, nakaubikya ambe, ngbingo yi ninu wa ndi mino mwanza, wikipikilaga ndi iwe mombukwana-daki yi mukaba, waga ku wapaga ndi mino. Luki limoti, ngbingo yi ninu waduba ndeke mino, wananaga ndeke mafoku, mututu wagogo ukpikila mukaba, aga na iwe ku wakegu bi mino kapa.»

¹⁹ Ka munzina mi ninu, Yeso a ndi kowonisila beyo Petele okwa mino, apa ibiba ko Kunzi. Kumbuso yi, Yeso aka ndi na iyi be: «Ibyeku!»

Yeso akanzina ko bulya ka mubibya ninu apaga ndi

²⁰ Niyo Petele oyikono, amina ndi mubibya ninu Yeso apaga ndi ni anodoku. Mubibya yi

ninɔ nɔ amuusa ndi Yeso na bepisi-pisi lisye nilɔ ba ndi mina kalya Pasika be: «Mombukwono-dosu, wani nɔ akaugaba?»

²¹ Niyo Petele amina mɔbiɔya yi ninɔ beyo, amuusa Yeso be: «Mombukwono-dosu, yegu se kuwa nimu, likpɔmuka tino lo asilya ndeke?»

²² Yeso asikisya ndi be: «Nakapa ambe kokwonito kadwe ku kwa ku nigoku ndeke mino, la kaku mino ni iki? Iwe, ibyeku.»

²³ Kinili, mongoni mi nimɔ adɔ kuwa luga ka batu niɔ babinikyana ndi Yeso be mɔbiɔya yi ninɔ kokwigu ndeke iyi. Wina se, Yeso kabikyagu ndi be kokwigu, luki limoti, abikya ndi be: «Nakapa be kokwonito ku kwa ku nigoku ndeke mino, la kaku mino ni iki?»

²⁴ Demu wa makpɔmuka mi nimɔ ni mɔbiɔya yi ninɔ. Iyi gɔni nɔ okpikaga. Takaiba ambe budemu kaki a balingunu.

²⁵ Yeso agyatɔ ndi makpɔmuka magogo mudingi. Nakaina abe bakokpikaga ndi masi, imoti-imoti, iba pa kikigu ndi ka ɔbili wasi niyo bakwanana kobiso mino bakitaɔu bi nibayo.

AGUMƐ WAMBIYA

Lika: AGUMƐ WAMBIYA (New Testament+)

copyright © 2019 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Lika

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2020-11-18

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 1 Oct 2024 from source files
dated 29 Jan 2022

f796df90-b7da-5393-9b93-c756eba4e5d6